

— SENIOREIDEN SÄÄSTÄMINEN JA MAKSUTAVAT 2013

Tekstiraportti
Kevät 2013

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO	2
2	JOHDANTO	4
2.1	Tutkimuksen tarkoitus	4
2.2	Tutkimuksen toteutus	4
3	RAHA-ASIOIDEN SUUNNITTELEMINEN JA NYKYINEN RAHATILANNE	5
4	SÄÄSTÄMINEN JA SIOITTAMINEN	9
4.1	Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet	9
4.2	Säästö- ja sijoitusaikheet	11
4.3	Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit	15
5	TALouden RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN	18
6	MAKSAMINEN	21
6.1	Internetin käyttö yleensä	21
6.2	Laskunmaksutavat	22
6.3	E-laskupalvelut	26
6.4	Päivittäistavaraostosten maksaminen	29
6.5	Internetin kautta ostettujen tavaroiden ja palvelujen maksaminen	30
7	KÄTEISEN RAHAN NOSTAMINEN	33
7.1	Automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti	33
7.2	Käteisen rahan nostotavat	34

1 YHTEENVETO

- Tämän tutkimuksen haastattelujen aikaan, alkuvuonna, pitkään jatkuneessa taloudellisessa epävarmuudessa on näkynyt merkkejä kuluttajien luottamuksen lisääntymisestä. Kuluttajien rahatilanne on hyvä ja mahdollisiin talouden riskeihin varaudutaan säästämällä. Tilisäästämisen ohella kiinnostus rahastosäästämistä kohtaan on noussut.
- Senioreiden suunnitelmallisuus oman talouden hoidossa on lisääntynyt, vaikka suunnittelun aikajänne onkin lyhentynyt. Raha-asioitaan jonkinlaisella tähtäimellä suunnittelevien seniorien osuus on kasvanut, mutta puolet senioreista suunnittelee omaa talouttaan korkeintaan puoleksi vuodeksi kerrallaan. Myös menoja seurataan, kolme neljäsosaa senioreista seuraa säännöllisesti. Vain vajaa kymmenen prosenttia ei seuraa omia menojaan lainkaan. Senioreiden rahatilanne näyttää kohentuneen hieman viime keväästä. Reilusti yli puolella senioreista tulot ovat suuremmat kuin menot, ja vain neljä prosenttia joutuu käyttämään säästöjään menojensa kattamiseen. Seniorit suunnittelevat raha-asioitaan harvemmin, mutta seuraavat menojaan säännöllisemmin kuin koko väestössä tehdään. Senioreiden rahatilanne näyttäisi olevan hieman varmemmalla pohjalla kuin koko väestöllä keskimäärin.
- Senioreiden kiinnostus säästämistä ja sijoittamista kohtaan on jatkanut kasvuaan, mutta säästö- ja sijoitusaikaisissa olevien osuus on pysynyt viime kevään tasolla. Verrattuna koko väestöön senioreilla on säästöjä ja sijoituksia useammin, mutta säästö- ja sijoitusaikaisia selvästi harvemmin. Säästöjen ja sijoitusten "hajauttaminen" on lisääntynyt viime keväästä sekä koko väestössä että senioreilla, eli varoja sijoitetaan useammin useaan eri kohteeseen samanaikaisesti.
- Alhaisesta korkotasosta huolimatta säästö- ja sijoitustilille säästäminen on edelleen senioreilla suosituin säästömuoto, vaikka niiden suosio ei olekaan enää kasvanut. Käyttötillisiä säästäjien osuus sen sijaan on noussut. Niin ikään sijoitusrahastoihin on säästännyt aiempaa useampi. Senioreille on kertynyt elinvuosiensa aikana myös kiinteää omaisuutta. Varoja on loma-asunnoissa, maa- ja metsäomaisuutena tai sijoitusasunnoissa.
- Turvallisuus on edelleen senioreillekin tärkein säästö- ja sijoituskohteen valintakriteeri. Vaivattomuuden merkitys on noussut parin viime vuoden aikana selvästi ja eettisyyden ja vastuullisuuden sekä ekologisuuden painoarvo on myös kasvanut viime keväästä. Turvallisuus, riskittömyys, vaivattomuus, ekologisuus ja sijoitusaika ovat senioreille tärkeämpiä kriteereitä kuin koko väestölle keskimäärin, tuotto ja kohteen rahaksi muuttamisen helppous taas vähemmän tärkeitä.
- Omaa talouttaan uhkaavia riskejä kokevien senioreiden osuus on pysynyt viime kevään tasolla. Alle puolet senioreista kokee riskien uhkaavan omaa talouttaan, mikä on selvästi vähemmän kuin koko väestössä keskimäärin. Suurimpana riskitekijänä seniorit kokevat edelleen esimerkiksi sairastumisesta tai lähiomaisen kuolemasta johtuvan oman taloutensa tulojen laskemisen. Omaa talouttaan uhkaavia riskejä seniorit kokevat kuitenkin selvästi koko väestöä vähemmän. Riskeihin varaudutaan useimmiten säästöillä tai sijoituksilla sekä vakuutuksilla.
- Senioreiden Internetin käyttö on lisääntynyt selvästi viime keväästä. Tällä hetkellä jo 57 prosenttia kaikista senioreista käyttää Internetiä. Miehet käyttävät Internetiä edelleen selvästi naisia aktiivisemmin, mutta Internetin käyttö on kuitenkin lisääntynyt hieman enemmän naisten kuin miesten keskuudessa.

- Verkkopankissa tavallisimmin laskunsa maksavien seniorien osuus on noussut 13 prosentilla vuodentakaisesta, 49 prosenttiin. Kun lasketaan yhteen tavallisimmat ja muut laskunmaksutavat, verkkopankissa maksaminen on ohittanut suoraveloituksen. Maksupalvelukuoren ja pankin laskunmaksuautomaatin käyttö on vähentynyt, samoin pankin tiskillä maksaminen. Verkkopankkia käytetään tavallisimmin tietokoneella. Jollain mobiililaitteella, joko matkapuhelimella tai tablet-tietokoneella, verkkopankkia käyttää vain kolme prosenttia senioreista.
- Internetin käytön ja verkkopankissa maksamisen yleistyessä on myös e-laskupalvelujen käyttävien senioreiden osuus lisääntynyt selvästi. Myös e-laskun tunnettuus on kasvanut. Kaikista verkkopankissa laskuja maksavista senioreista 38 prosenttia saa e-laskuja verkkopankkiinsa.
- Käteismaksaminen on pysynyt seniorien yleisimpänä yksittäisenä päivittäistavaroiden maksutapana. Vaikka osuus onkin laskenut viime kevään tasosta, edelleen puolet senioreista maksaa ostoksensa tavallisimmin käteisellä. Kuitenkin jos lasketaan yhteen erilaisilla korttimaksutavoilla maksavien osuudet, niinikään puolet senioreista maksaa ostoksensa tavallisimmin jollakin maksukortilla.
- Verko-ostaminen yleistyy pikkuhiljaa myös senioreiden keskuudessa. Tällä hetkellä reilu neljännes senioreista on ostanut tavaroita tai palveluita Internetin kautta, osuus on kaksinkertaistunut vuodesta 2011. Seniorien verkko-ostot on edelleen useimmiten tehty pelkästään kotimaisesta verkkokaupasta. Verko-ostoksia tehneet seniorit ovat maksaneet ostamiaan tavaroita tai palveluita useimmiten verkkomaksulla tai pankkitunnuksia käyttämällä, kun taas luottokortilla, luottokorttiominaisuudella tai credit-ominaisuudella on maksettu aiempaa harvemmin.
- Kaikkiaan 90 prosentilla senioreista on automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti. Vähiten kortin omistajia on yli 80-vuotiaiden seniorien joukossa. Koko väestössä maksukortin omistavien osuus on 97 prosenttia.
- Kahdeksan kymmenestä seniorista nostaa käteistä ainakin joskus pankkiautomaatista, tavallisimmin automaatista nostavia on 76 prosenttia. Pankin konttorista käteistä tavallisimmin nostavia on viidennes senioreista, 42 prosenttia nostaa pankin konttorista ainakin joskus. Kaupan kassalta käteisen nostaminen on vielä harvinaista. Lisäksi kolme prosenttia senioreista ei juuri koskaan nosta käteistä rahaa. Seniorit nostavat käteistä rahaa tavallisemmin pankin konttorista kuin koko väestössä tehdään. Kaikista 15-74 -vuotiaista vain neljä prosenttia nostaa käteisen tavallisimmin pankkikonttorista, reilu viidennes ainakin joskus.

2 JOHDANTO

2.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tässä tutkimuksessa selvitetään 65-85 -vuotiaiden suomalaisten säästämistä, maksutapoja ja oman talouden riskejä sekä niissä tapahtuneita muutoksia. Tällä tutkimuskierroksella kysyttiin uusina kysymyksinä käteisen rahan nostotavoista. Vuonna 2011 mukana olleita kysymyksiä Internetissä ostettujen tavaroiden ja palveluiden maksamisesta otettiin myös mukaan tälle kierrokselle.

Senioreiden säästäminen ja maksutavat -tutkimuksen kysymyspatteristo on osittain yhteneväinen Finanssialan Keskusliiton 15-74 -vuotiaita koskevan Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2013 -tutkimuksen samoja asioita selvittävien kysymysten kanssa, ja tässä raportissa on vertailtu senioreiden ja koko väestön, eli 15-74 -vuotiaiden tuloksia keskenään. Samoin tutkimuksen tuloksia on vertailtu soveltuvien osin vastaavana ajankohtana vuosittain 2006-2012 tehtyjen seniorien säästämistä ja maksutapoja selvittäneiden tutkimusten tuloksiin. Lisäksi on tehty ikäryhmittäisiä vertailuja.

2.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen kohderyhmän muodostavat mannersuomalaiset 65-85 -vuotiaat henkilöt. Haastattelututkimuksen aineisto on kerätty helmikuussa 2013. Tällöin haastateltiin 524 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä eri puolilla Suomea. Aineisto on osittain päällekkäinen Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2013 -tutkimuksen kanssa, sillä alle 80-vuotiaat vastaajat on haastateltu tämän tutkimuksen yhteydessä. Iältään 80-vuotiaat ja sitä vanhemmat haastateltiin erikseen omana ryhmänään. Ikäryhmään 65-85 kuuluvia oli Manner-Suomessa Tilastokeskuksen Väestörakennetilaston mukaan vuoden 2012 lopussa 911 500 henkilöä.

Tämän tutkimuksen haastattelujen aikaan, alkuvuonna, pitkään jatkuneessa taloudellisessa epävarmuudessa on näkynyt merkkejä kuluttajien luottamuksen lisääntymisestä. Kuluttajien rahatilanne on hyvä ja mahdollisiin talouden riskeihin varaudutaan säästämällä. Tilisäästämisen ohella kiinnostus rahastosäästämistä kohtaan on noussut.

Haastattelut suoritti Finanssialan Keskusliiton toimeksiannosta IROResearch Oy.

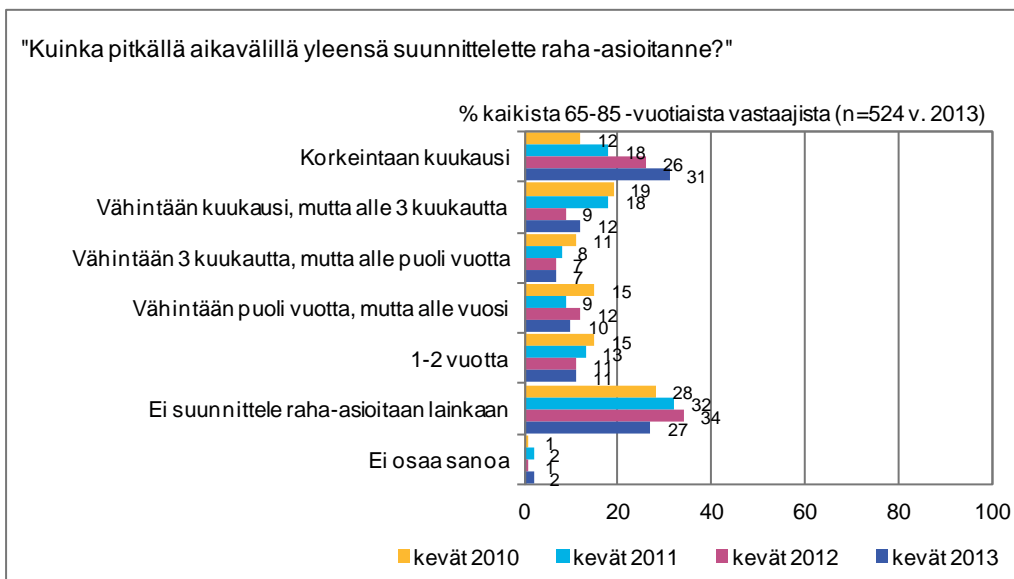
Raportin on laatinut tutkimuspäällikkö Riitta Kuhno IROResearch Oy:stä yhteistyössä rahoitusasiantuntija Ulla Halosen, Finanssialan Keskusliitto, kanssa.

3 RAHA-ASIOIDEN SUUNNITTELEMINEN JA NYKYINEN RAHATILANNE

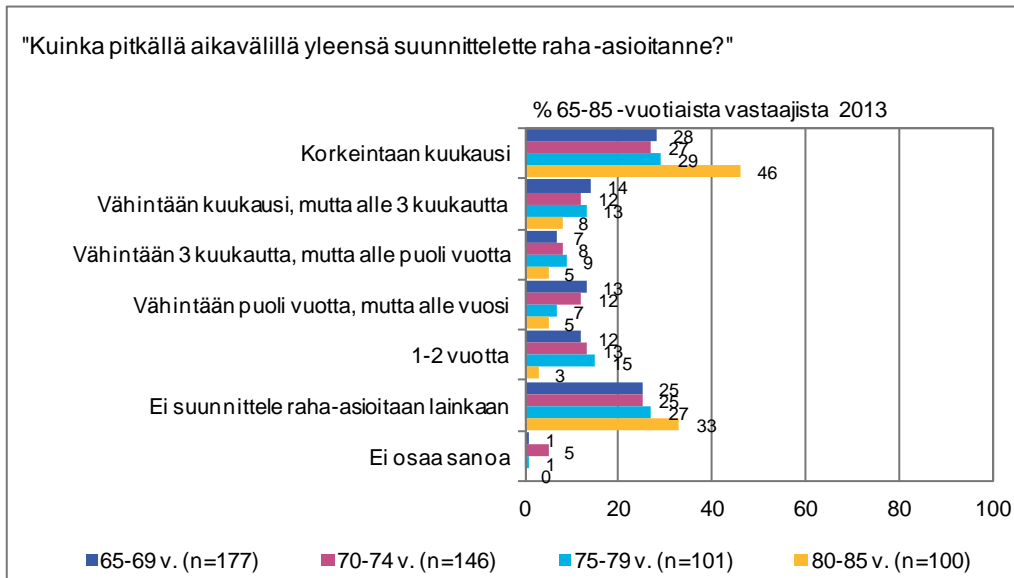
Puolet senioreista suunnittelee omaa talouttaan lyhyellä tähtäimellä, korkeintaan puoleksi vuodeksi kerrallaan. Pitemmällä tähtäimellä eli vuoden tai sitäkin pidemmällä aikavälillä talouttaan suunnittelee noin joka kymmenes seniori. Senioreiden suunnitelmallisuus oman talouden hoidossa on kokonaisuutena kuitenkin lisääntynyt, sillä raha-asioitaan jonkinlaisella tähtäimellä suunnittelevien osuus on kasvanut kuudella prosenttiyksiköllä viime keväästä. Suunnittelun aikajänne on kuitenkin lyhentynyt, sillä nyt lähes joka kolmas seniori suunnittelee talouttaan korkeintaan kuukaudeksi kerrallaan. Korkeintaan kuukaudeksi raha-asioitaan suunnittelevien osuus on suurin yli 80-vuotiaiden seniorien keskuudessa ja vain lyhyellä tähtäimellä talouttaan suunnittelevien osuus on myös kasvanut heidän joukossaan eniten viime keväästä.

Suunnitelmallisuus oman talouden hoidossa on kokonaisuutena lisääntynyt hieman myös koko väestön eli 15-74 -vuotiaiden keskuudessa, samalla kun suunnittelun aikajänne on lyhentynyt. Elämänvaiheesta johtuen on kuitenkin luonnollista, että senioreista selvästi harvemmat suunnittelevat raha-asioitaan kuin koko väestö keskimäärin tekee. Kun reilu neljännes senioreista ei tällä hetkellä suunnittele raha-asioitaan lainkaan, on tämä osuus koko väestössä 13 prosenttia. Myös pitemmän tähtäimen suunnitelmia seniorit tekevät hieman harvemmin kuin koko väestössä keskimäärin tehdään. Kun kaikista 15-74 -vuotiaista 14 prosenttia suunnittelee talouttaan vuoden tai sitäkin pidemmällä aikavälillä, senioreista niin tekee vain noin joka kymmenes.

Kuvio 1a. Kuinka pitkällä aikavälillä suunnittelee raha-asioitaan

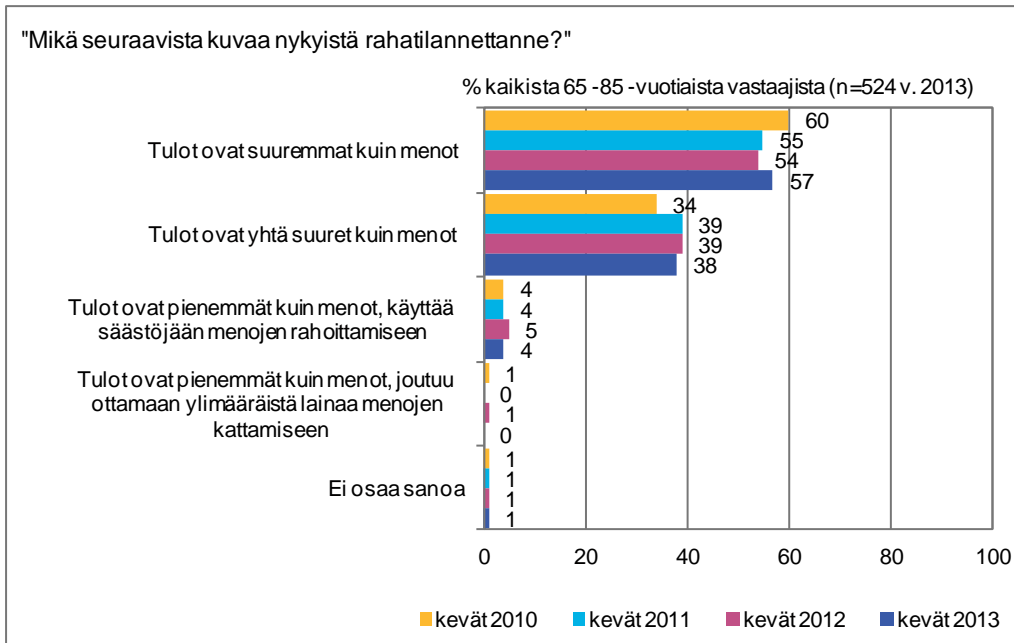
Kuvio 1b. Kuinka pitkällä aikavälillä suunnittelee raha-asioitaan ikäryhmittäin 2013

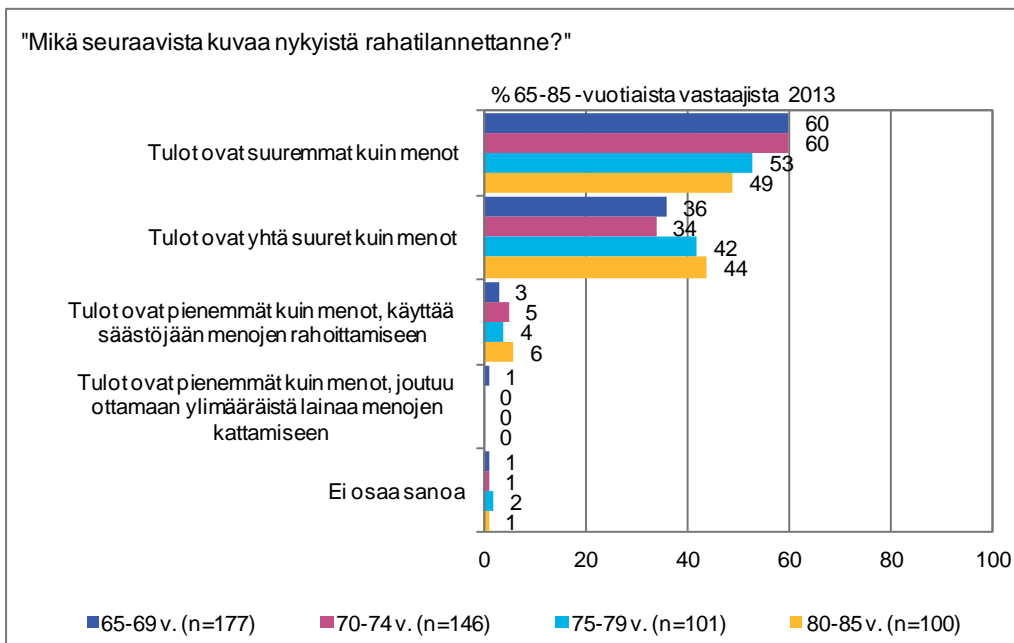
Vastaajien nykyistä rahatilannetta selvitettiin kysymällä, mikä luetelluista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten heidän nykyistä rahatilannettaan. Seniorien rahatilanne näyttää tämän tutkimuksen mukaan hieman kohentuneen viime kevääseen verrattuna, eli näyttää edelleen varsin hyvältä. Tällä hetkellä 57 prosentilla senioreista tulot ovat suuremmat kuin menot, eli rahaa voisi jäädä säästöön, ja osuus on kasvanut viime keväästä kolmella prosenttiyksiköllä. Lisäksi 38 prosentilla tulot ja menot ovat yhtä suuret, mikä on lähes viimekeväisellä tasolla. Neljällä prosentilla senioreista tulot ovat menoja pienemmät, osuus on pienentynyt viime keväästä hienoisesti. Tällä hetkellä ne, joiden tulot olivat menoja pienemmät, selviävät säästöillään. Tulot ovat menoja suuremmat useammin alle 75-vuotiailla kuin sitä vanhempien keskuudessa. Yli 75-vuotiaiden ikäryhmässä taas tulot ja menot ovat yhtä suuret useammin kuin sitä nuoremmilla senioreilla.

Senioreiden rahatilanne näyttäisi tällä hetkellä olevan hieman varmemmalla pohjalla kuin kaikilla 15-74 -vuotiailla keskimäärin. Niiden osuus, joilla rahaa voisi jäädä säästöön, on koko väestössä keskimäärin 57 prosenttia kuten senioreillakin. Kuitenkin niiden osuus, joilla tulot ja menot ovat yhtä suuret, on senioreiden keskuudessa korkeampi kuin koko väestön keskuudessa, 33 prosenttia. Lisäksi yhteensä yhdeksällä prosentilla kaikista 15-74 -vuotiaista tulot ovat menoja pienemmät ja kaksi prosenttia joutuu ottamaan ylimääräistä lainaa menojaan kattamiseen.

Kuvio 2a. Nykyinen rahatilanne

Kuvio 2b. Nykyinen rahatilanne ikäryhmittäin 2013

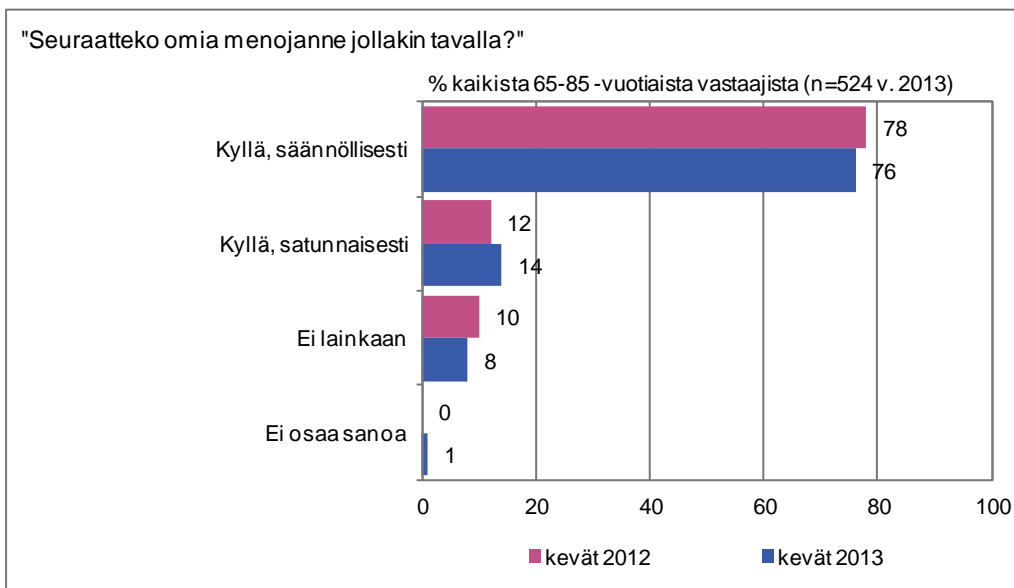

Omien menojen seuraaminen on lähes samalla tasolla kuin vuosi sittenkin. Noin kolme neljästä seniorista seuraa omia menojaan säännöllisesti ja 14 prosenttia satunnaisesti. Vain vajaa kymmenesosa senioreista ei seuraa omia menojaan lainkaan. Keskimääräistä säännöllisemmin omia menojaan seuraavat ne seniorit, jotka kokevat talouteensa kohdistuvan joitain riskejä, kuten pelkäävät taloutensa tulojen tai asuntonsa arvon laskevan. Niin ikään keskimääräistä suurempi osuus niistä senioreista, jotka suunnittelevat raha-asioitaan pitkällä, vähintään vuoden tähtäimellä tai toisaalta vain lyhyellä, korkeintaan kuukauden tüh-

täimellä, seuraa menojaan säännöllisesti. Omien menojen seuraaminen on keskimääräistä säännöllisempää myös yli 80-vuotiaiden seniorien keskuudessa.

Seniorit seuraavat menojaan säännöllisemmin kuin koko väestössä keskimäärin tehdään. Kaksi kolmesta 15-74 -vuotiaasta kertoo seuraavansa omia menojaan säännöllisesti ja joka neljäs satunnaisesti. Toisaalta senioreissa on hieman suurempi osuus niitä, jotka eivät seuraa menojaan lainkaan, sillä koko väestöstä vain kuusi prosenttia ei seuraa menojaan lainkaan.

Kuvio 3. Omien menojen seuraaminen

4 SÄÄSTÄMINEN JA SIOITTAMINEN

4.1 Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet

Seniorien kiinnostus säästämistä kohtaan on lisääntynyt edelleen viime keväästä. Nyt kahdella kolmasosalla kaikista 65-85 -vuotiaista on säästettynä tai sijoitettuna varoja eri kohteisiin. Osuus on kasvanut vuodentakaisesta kahdella prosenttiyksiköllä. Tutkimuksessa mukana olevaan väestöön suhteutettuna säästäjien ja sijoittajien osuus edustaa noin 600 000 iältään 65-85 -vuotiasta senioria. Senioreista selvästi suuremmalla osuudella on säästöjä ja sijoituksia kuin koko väestöllä keskimäärin. Kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa säästöjä ja sijoituksia omaavien osuus on pysynyt viime kevään tasolla, 59 prosentissa. Säästöjen ja sijoitusten "hajauttaminen" on lisääntynyt viime keväästä sekä koko väestössä että senioreilla. Säästäjät ja sijoittajat ovat viimevuotista useammin sijoittaneet varojaan useampaan eri kohteeseen samanaikaisesti.

Alhaisesta korkotasosta huolimatta säästö- ja sijoitustilille säästäminen on edelleen senioreilla selvästi suosituin säästömuoto, mutta niiden suosio ei ole enää viime vuodesta kasvanut. Erilaisille säästö- ja sijoitustileille säästävien osuus on viime kevään tasolla 46 prosentissa. Käyttötilisäästäjien osuus sen sijaan on noussut viidellä prosenttiyksiköllä 38 prosenttiin.

Seniorien kiinnostus rahastosäästämiseen on kasvanut viime keväästä, kun taas kiinnostus osakesäästämistä kohtaan on hienokseltaan laskenut. Molempien osuudet ovat nyt 16 prosentissa.

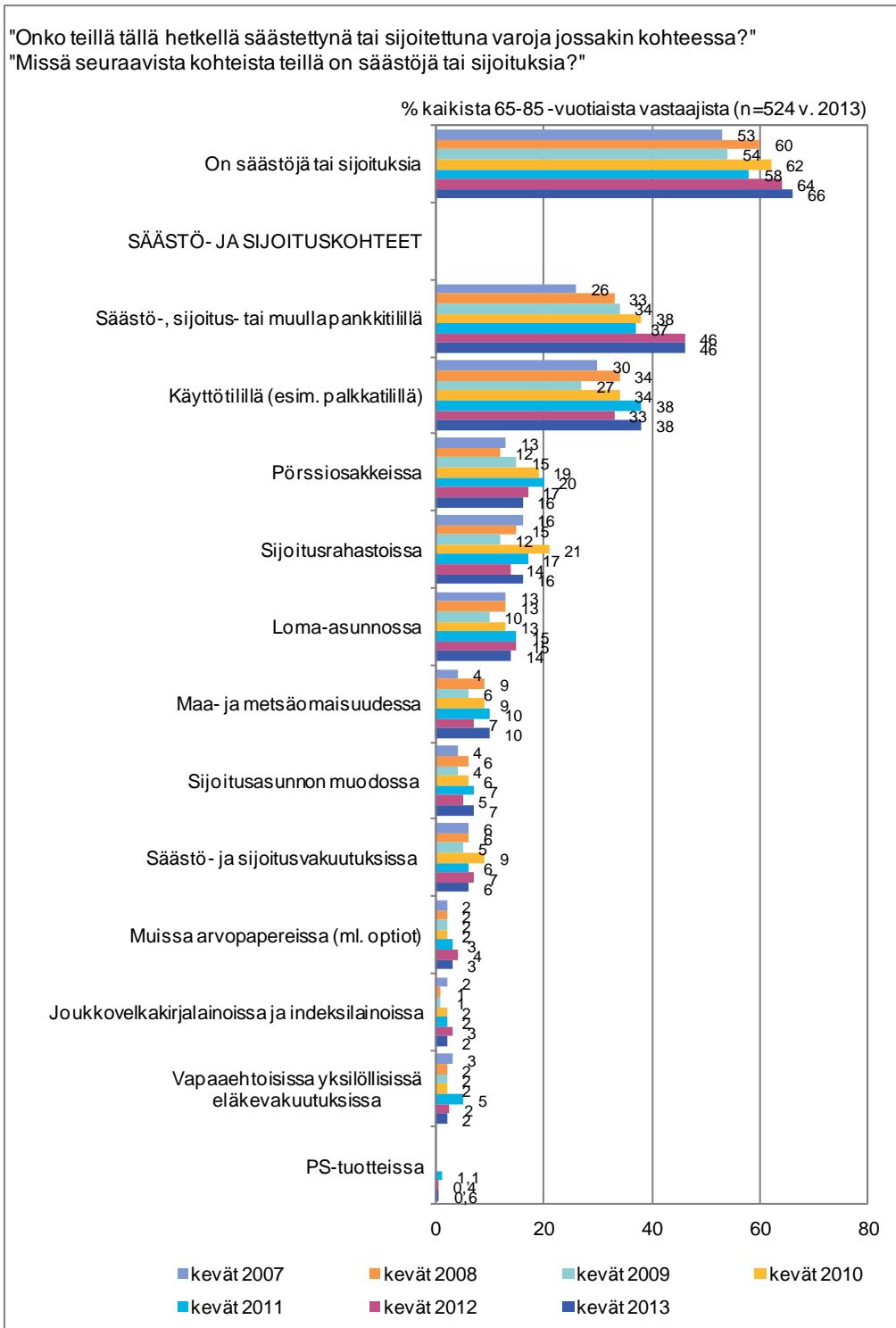
Elinvaiheesta johtuen senioreille on kertynyt varoja myös kiinteään omaisuuteen, jota voidaan myös realisoida tarvittaessa. Loma-asuntoihin on sijoittanut varoja 14 prosenttia, maa- ja metsäomaisuuteen kymmenen prosenttia ja sijoitusasuntoon seitsemän prosenttia senioreista.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna säästäjien ja sijoittajien osuus nousee yli 70 prosenttiin alle 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa. Sitä iäkkäämmistä senioreista säästöjä on vajaalla 60 prosentilla. Aktiivisimpien säästäjien, alle 70 -vuotiaiden joukossa, myös sijoitusten hajauttaminen eri sijoitusmuotoihin on aktiivisinta. Säästäjien osuus on noussut viime vuoteen verrattuna kaikissa ikäryhmissä 75-79 -vuotiaita lukuun ottamatta. Suurin nousu on tapahtunut 70-74 -vuotiaiden keskuudessa.

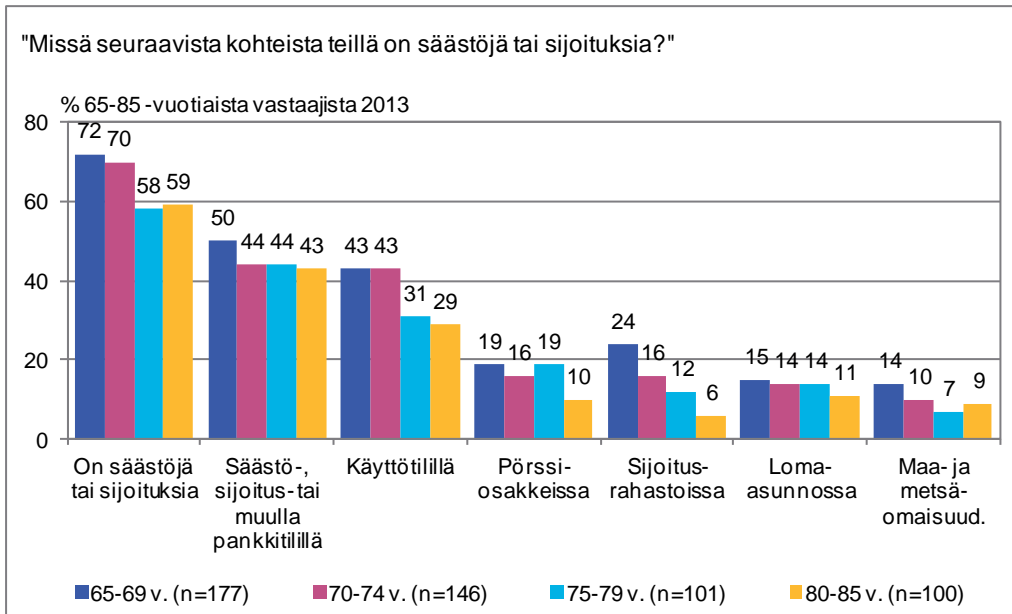
Säästöjä ja sijoituksia on miehillä naisia yleisemmin ja naisten ja miesten välillä on eroja myös eri säästö- ja sijoitusmuotojen käyttämisessä. Miehet käyttävät ylipäätään eri sijoitusmuotoja naisia monipuolisemmin ja lisäksi sijoittavat naisia selvästi useammin etenkin pörssiosakkeisiin, mutta myös maa- ja metsäomaisuuteen, loma-asuntoon sekä säästö- ja sijoitusvakuutuksiin.

Pankkitileille säästäminen on suositumpaa senioreiden kuin koko väestön keskuudessa. Säästö- ja sijoitustileille säästäviä on kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa keskimäärin 37 prosenttia ja käyttötilisäästäjiä 31 prosenttia, kun vastaavat osuudet senioreilla ovat 46 ja 38 prosenttia. Kiinnostus rahastosäästämistä kohtaan on lisääntynyt sekä koko väestössä että senioreilla, mutta rahastosäästäjien osuus on edelleen suurempi koko väestössä. Kaikista 15-74 -vuotiaista rahastosäästäjien osuus on 19 prosenttia, senioreilla 16 prosenttia. Osakesäästäjien osuus on tällä hetkellä yhtä suuri (16 %) sekä koko väestössä että senioreiden keskuudessa, sillä senioreiden osuus on laskenut ja kaikkien 15-74 -vuotiaiden noussut vuodentakaisesta. Loma-asuntoon sijoittaminen on senioreilla selvästi suositumpaa kuin koko väestössä keskimäärin (osuudet senioreilla 14 % ja koko väestössä 9 %).

Kuvio 4a. Nykyiset säästö- ja sijoituskohteet

Kuvio 4b. Nykyiset säästö- ja sijoituskohteet ikäryhmittäin 2013

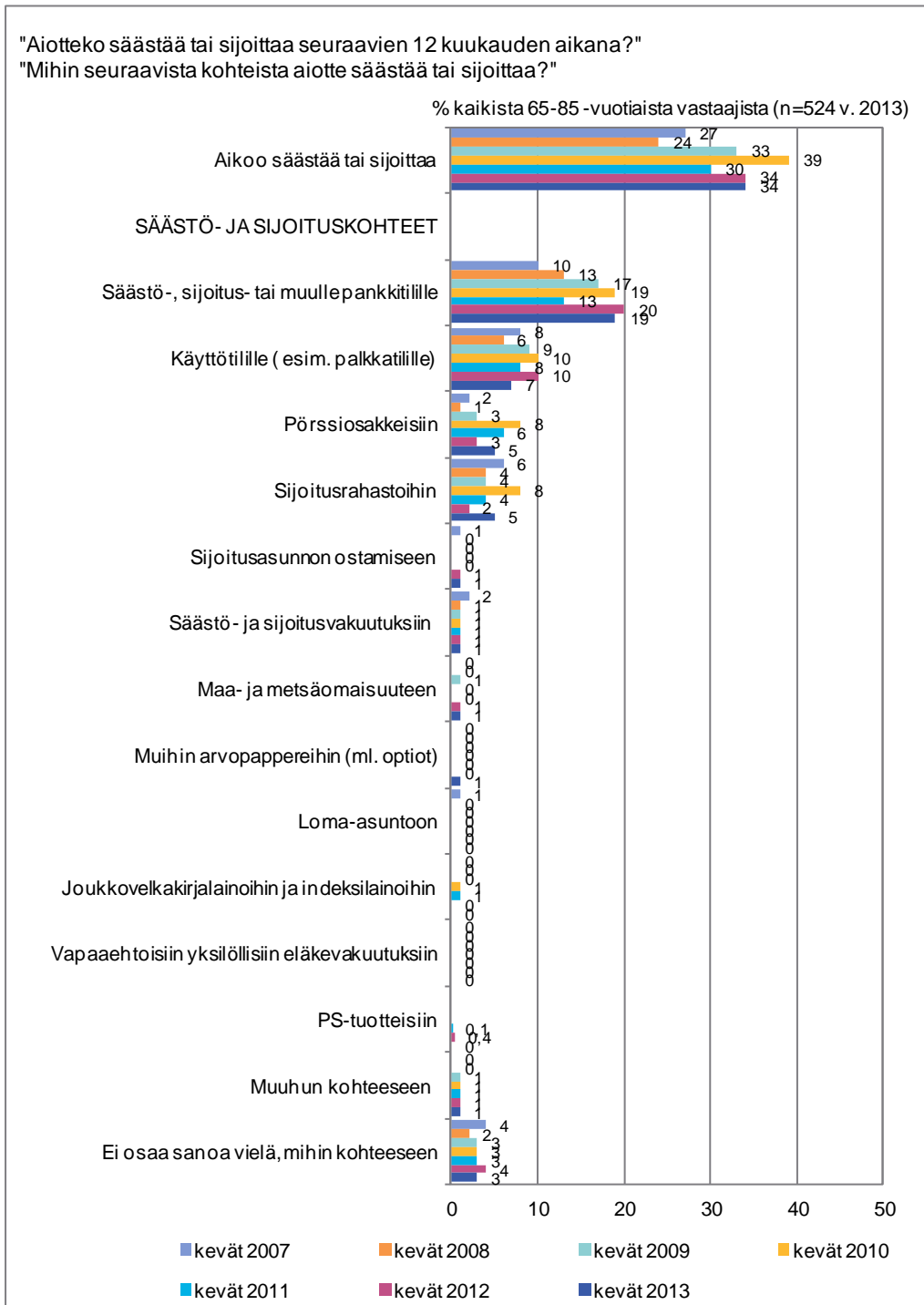
4.2

Säästö- ja sijoitusaikeet

Kiinnostus säästämistä kohtaan näkyy myös senioreilla säästö- ja sijoitusaikeissa. Seuraavien 12 kuukauden aikana säästö- ja sijoitusaikeissa on tällä hetkellä 34 prosenttia senioreista, osuus on samalla tasolla kuin viime keväänäkin. Eniten säästämis- ja sijoitusaikeita on alle 70-vuotiailla senioreilla, joista 40 prosenttia kertoo olevansa säästö- tai sijoitusaikeissa. Säästö- ja sijoitusaikeita on viimekeväistä enemmän 70-74 -vuotiailla senioreilla. Senioreilla on säästö- ja sijoitusaikeita selvästi vähemmän kuin koko väestöllä keskimäärin. Tällä hetkellä kaikista 15-74 -vuotiaista 48 prosentilla on säästö- ja sijoitusaikeita ja osuus on kasvanut viime keväästä kahdella prosenttiyksiköllä.

Niistä senioreista, joilla on tällä hetkellä säästöjä tai sijoituksia, yhtä suuri osuus kuin viime keväänäkin aikoo edelleen jatkaa säästämistä ja sijoittamista, osuus on 45 prosenttia. Sen sijaan uusien, säästämistä ja sijoittamista harkitsevien seniorien osuus on pudonnut viime kevään 15 prosentista kymmeneen prosenttiin.

Kuvio 5a. Säästö- ja sijoitusaikheet

Säästö- ja sijoitustilille säästämisen kiinnostavuuden tasaantuminen, mikä oli jo nähtävissä seniorien nykyisissä säästö- ja sijoituskohteissa, tulee esille myös tulevissa kohteissa. Seniorit aikovat useimmiten edelleen säästää säästö- ja sijoitustilille, mutta niiden suosio säästökohteena on hivenen laskenut viime kevään tasosta, 19 prosenttiin. Käyttötulisäästämisen suosio tulevana kohteena on sen sijaan pudonnut viime kevään tasosta, seitsemään prosenttiin. Kasvava kiinnostus rahasto- ja osakesäästämiseen, mikä oli nähtävissä jo se-

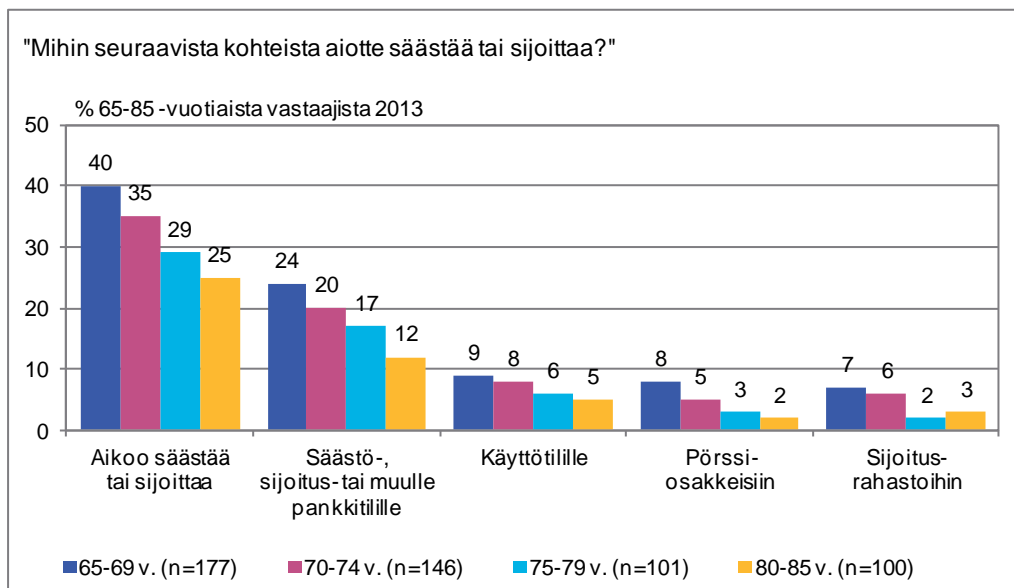

nioreiden nykyisissä säästö- ja sijoituskohteissa rahastosäästämisen osalta, tulee selvemmin esille tulevissa kohteissa. Sekä osake- että sijoitusrahastosäästämisen suosio tulevina säästökohteina on kasvanut ja kumpaiseenkin suunnittelee säästävänsä nyt viisi prosenttia senioreista.

Säästö- ja sijoitustilien suosio tulevana säästökohteena on laskenut viime keväästä kaikilla senioreilla 70-74 -vuotiaita lukuun ottamatta, joiden keskuudessa säästö- tai sijoitustileille säästävien osuus on nyt lähes kymmenen prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Aikeet säästää käyttötileille ovat vähentyneet kaikilla senioreilla melko tasaisesti, kun taas aikeet sijoittaa pörssiosakkeisiin tai sijoitusrahastoihin ovat lisääntyneet etenkin alle 75-vuotiailla senioreilla.

Senioreilla tilisäästämisen suosio tulevana säästö- ja sijoituskohteena on tasoittunut, mutta koko väestössä kiinnostus säästää säästö- ja sijoitustileille on lisääntynyt viime keväästä. Rahasto- ja osakesijoittamisen kiinnostavuus on kasvanut sekä senioreilla että kaikilla 15-74 -vuotiailla. Kaikista 15-74 -vuotiaista kymmenen prosenttia suunnittelee rahastosäästämistä ja osakesäästämisen osuus on yhdeksän prosenttia.

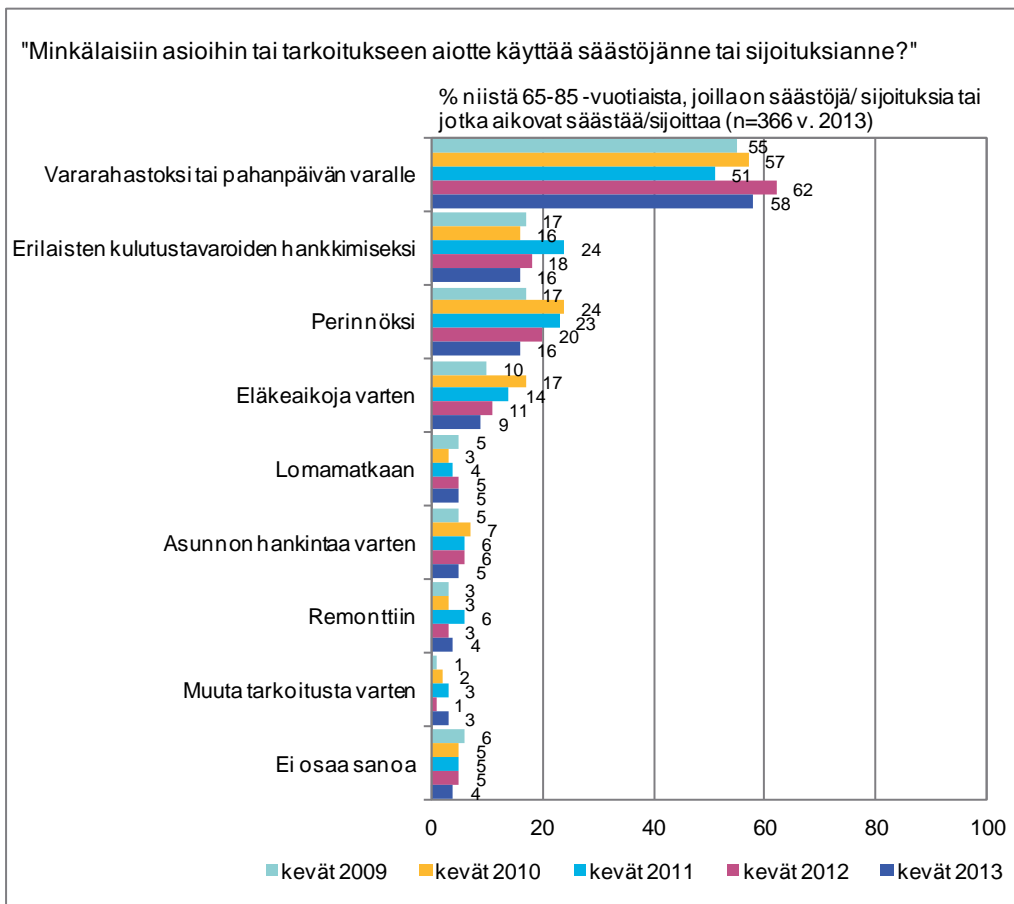
Kuvio 5b. Säästö- ja sijoitusaikeet ikäryhmittäin 2013

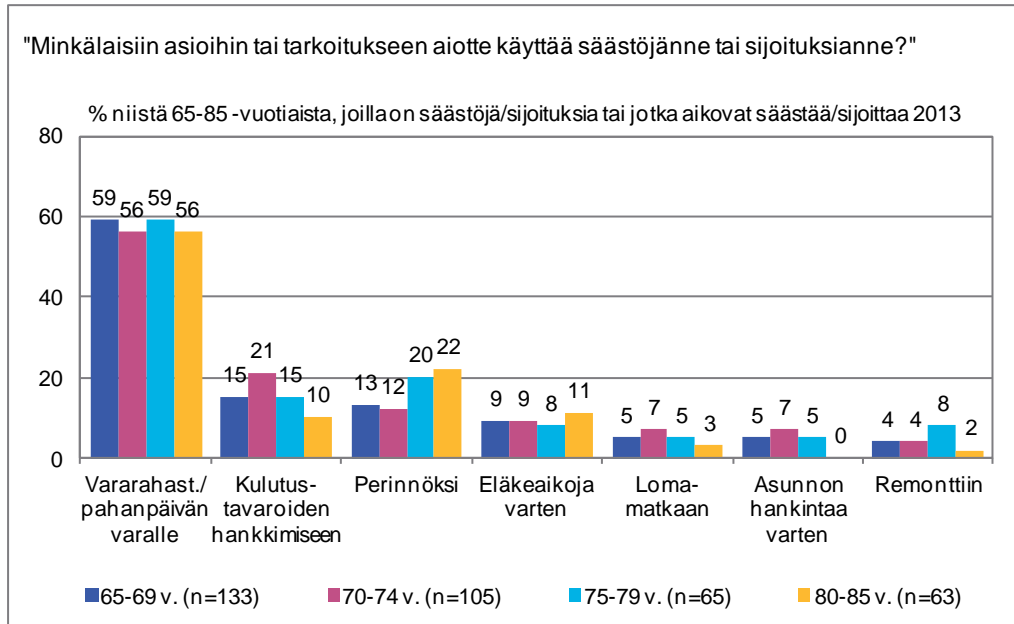
Tällä hetkellä 58 prosenttia niistä senioreista, joilla on säästöjä tai sijoituksia tai jotka aikovat säästää tai sijoittaa tulevan vuoden aikana, säästää vararahastoksi tai pahan päivän varalle. Osuus on kuitenkin laskenut vuodentakaisesta, kuten lähes kaikkien muidenkin säästö- ja sijoitustarkoitusten. Erialaisten kulutustavaroiden hankkiminen tai perinnöksi säästäminen ovat toiseksi yleisimpiä säästöjen ja sijoitusten käyttökohteita, osuudet 16 prosenttia. Eläkeiakoja varten kertoo säästävänsä noin joka kymmenes seniori. Vararahastoksi tai pahan päivän varalle säästävät yhtä lailla kaikenikäiset seniorit, kun taas kulutustavaroiden hankkimiseksi säästävien osuus on korkeimmillaan 70-74 -vuotiailla ja perinnöksi säästävät etenkin yli 75-vuotiaat seniorit.

Vararahastoksi tai pahan päivän varalle säästäminen on tällä hetkellä lähes yhtä suosittua sekä senioreilla että koko väestöllä, sillä kaikista 15-74 -vuotiaista 56 prosenttia kertoo säästävänsä vararahastoksi tai pahan päivän varalle. Myös toiseksi yleisin säästöjen tai sijoitusten käyttötarkoitus on senioreilla ja koko väestöllä sama: kulutustavaroiden hankkiminen. Tosin kulutustavaroiden hankkimiseksi säästävien osuus on kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa korkeampi kuin senioreilla, 23 prosenttia, kun senioreista tähän tarkoitukseen säästäviä on 16 prosenttia. Elinvaiheestaan johtuen seniorit säästävät koko väestöä useammin perinnöksi, kun taas asunnon ostoa varten säästäminen on senioreiden keskuudessa luonnollisesti harvinaisempaa kuin koko väestöllä.

Kuvia 6a Mihin asioihin tai tarkoitukseen aiotte käyttää säästöjänne tai sijoituksianne?

Kuvio 6b. Mihin asioihin tai tarkoitukseen aikoo käyttää säästöjä tai sijoituksia ikäryhmittäin 2013

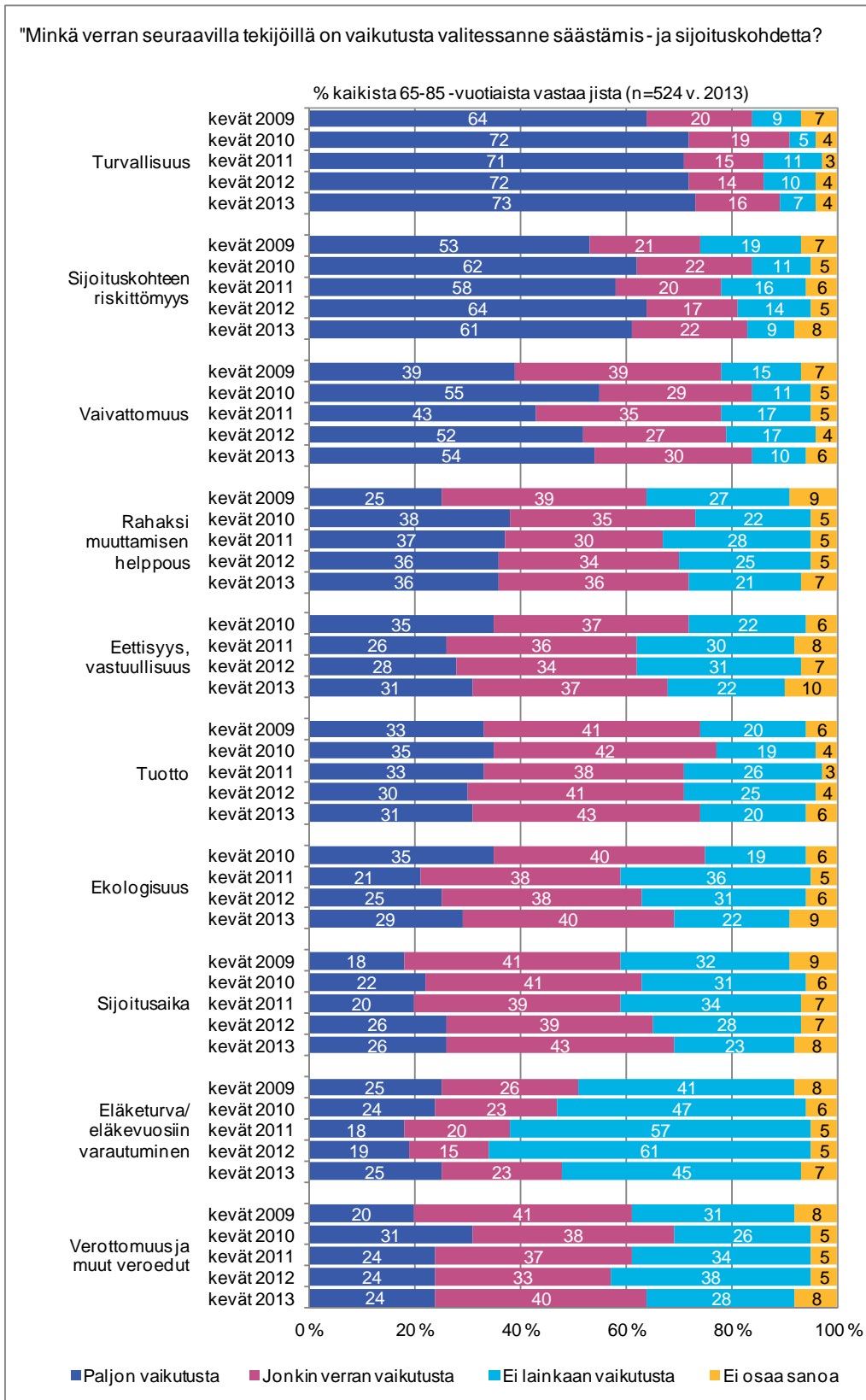
4.3 Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit

Senioreille tärkein kriteeri valittaessa säästö- tai sijoituskohdetta on edelleen turvallisuus ja toiseksi eniten arvostetaan sijoituskohteen riskittömyyttä, joka on ominaisuutena lähellä turvallisuutta. Sen jälkeen painotetaan vaivattomuutta ja seuraavaksi kohteen rahaksi muuttamisen helppoutta. Neljä tärkeintä säästö- ja sijoituskriteeriä ovat säilyneet samoina vuodesta 2010 lähtien. Vaivattomuuden merkitys säästämis- ja sijoituskohteiden valinnassa on noussut parin viime vuoden aikana selvästi. Viime keväästä sekä eettisyyden ja vastuullisuuden että ekologisuuden painoarvo säästö- ja sijoituskriteereinä on kasvanut. Eettisyys ja vastuullisuus on tällä hetkellä seniorien viidenneksi tärkein säästö- ja sijoituskohteen valintakriteeri tuoton ohella ja ekologisuus tulee heti niiden jälkeen. Tuoton painoarvo on edelleen sillä tasolla, jolle se laski viime keväänä muutamien aiempien vuosien tasostaan. Vähemmän tärkeänä pidetyn eläketurvan/eläkevuosiin varautumisen arvostus on noussut takaisin kevään 2010 tasolle oltuaan kahtena edellisvuotena selvästi alempi.

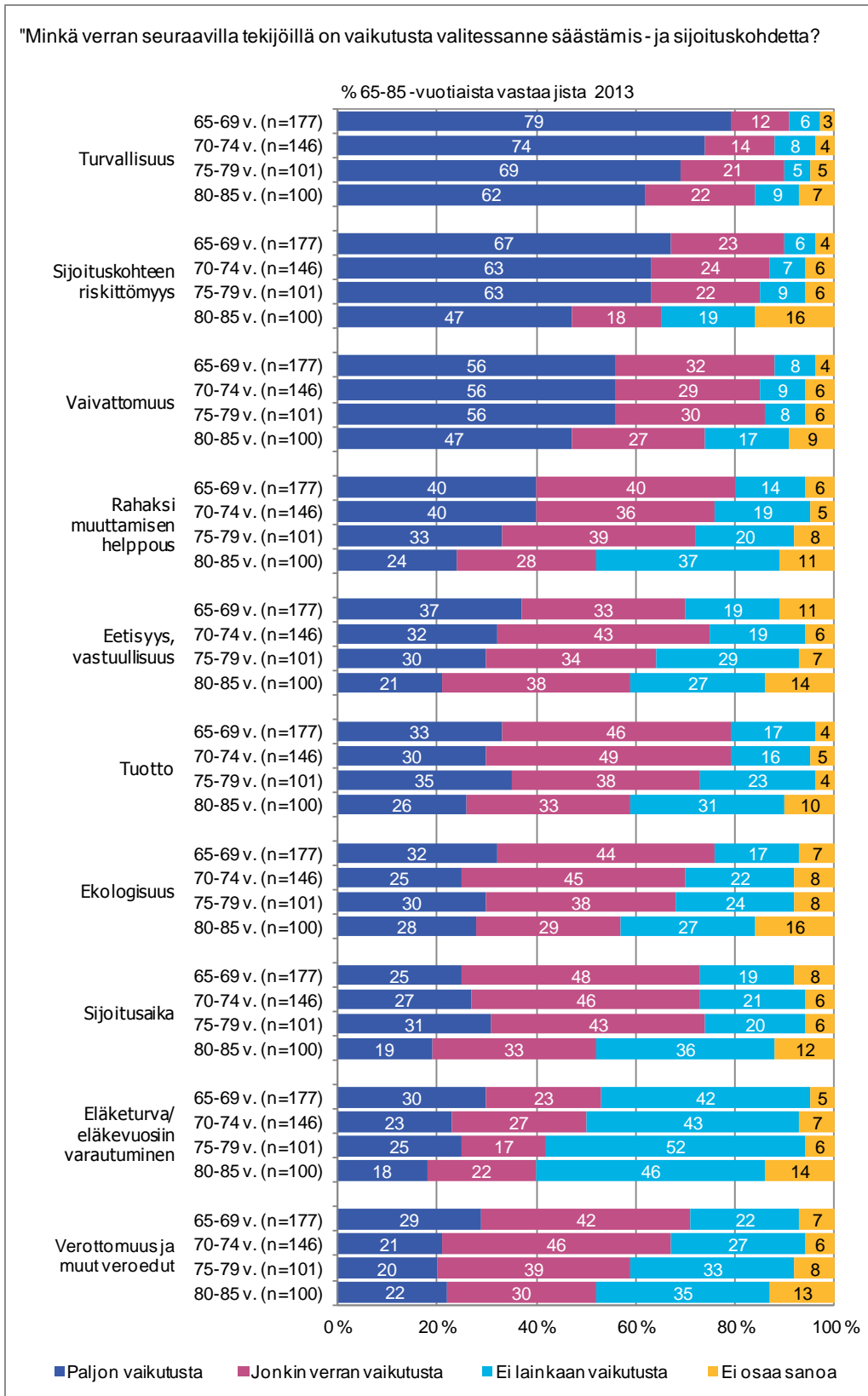
lääkkäämmille senioreille useimmat säästö- ja sijoituskriteerit eivät ole yhtä merkityksellisiä säästö- ja sijoituskohteen valinnassa kuin ne ovat nuoremmille senioreille. Poikkeuksen tekevät tuotto, ekologisuus ja sijoitusaika. Tuoton ja sijoitusajan merkitys kasvaa aina 80-vuotiaaksi asti ja sen jälkeen vähenee jyrkästi. Ekologisuus taas on hieman vähemmän tärkeä valintakriteeri 70-74 -vuotiaille senioreille. Yli 80-vuotiaille kaikki kriteerit ekologisuutta ja verottomuutta lukuun ottamatta ovat vähemmän merkityksellisiä kuin nuoremmille senioreille. Seniori-naisille etenkin sijoituskohteen turvallisuus, vaivattomuus, riskittömyys ja ekologisuus ovat tärkeämpiä sijoituskriteereitä kuin miehille. Miehet taas arvostavat naisia hieman enemmän tuottoa.

Tuotto ja kohteen rahaksi muuttamisen helppous ovat senioreille vähemmän tärkeitä valintakriteereitä kuin kaikille 15-74 -vuotiaille keskimäärin. Turvallisuuden, riskittömyyden, vaivattomuuden, ekologisuuden ja sijoitusajan painoarvo sen sijaan on senioreilla korkeampi koko väestössä keskimäärin.

Kuvio 7a. Säästö- ja sijoituskriteerit

Kuvio 7b. Säästö- ja sijoituskriteerit ikäryhmittäin 2013

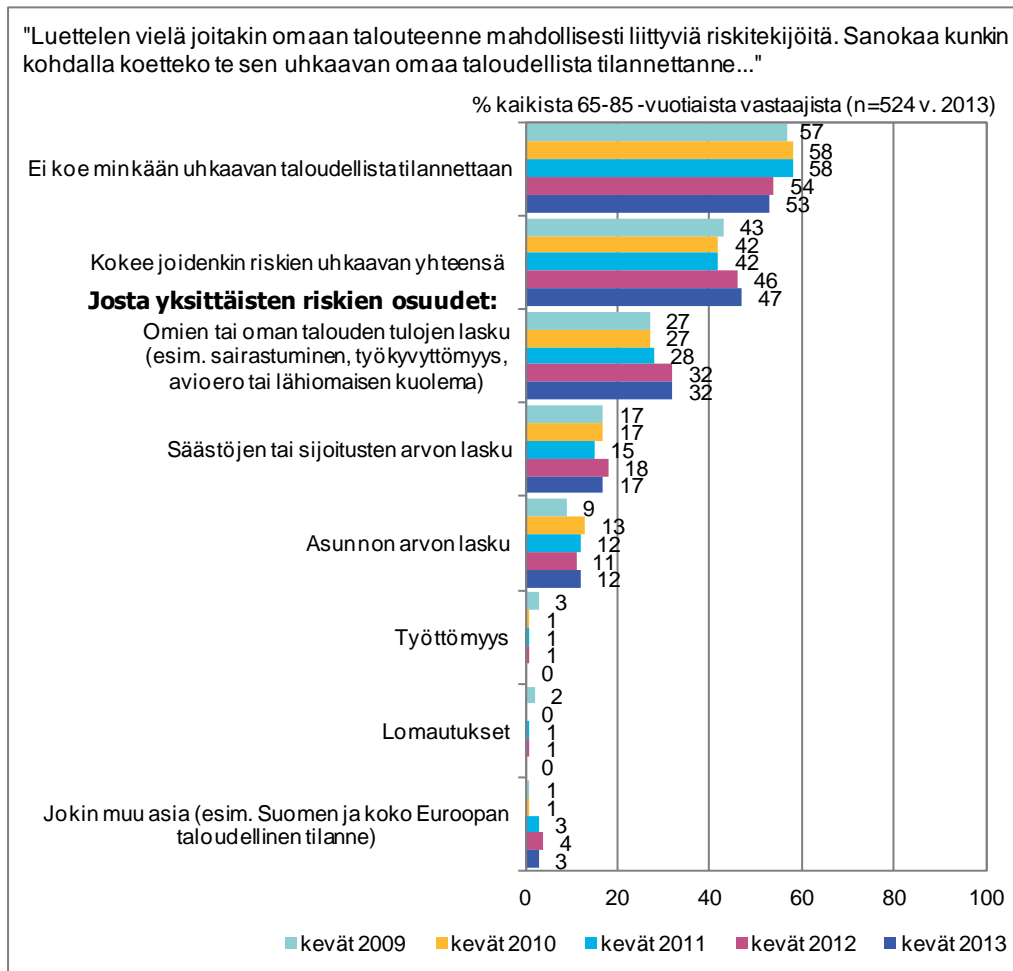

5 TALOUDEN RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

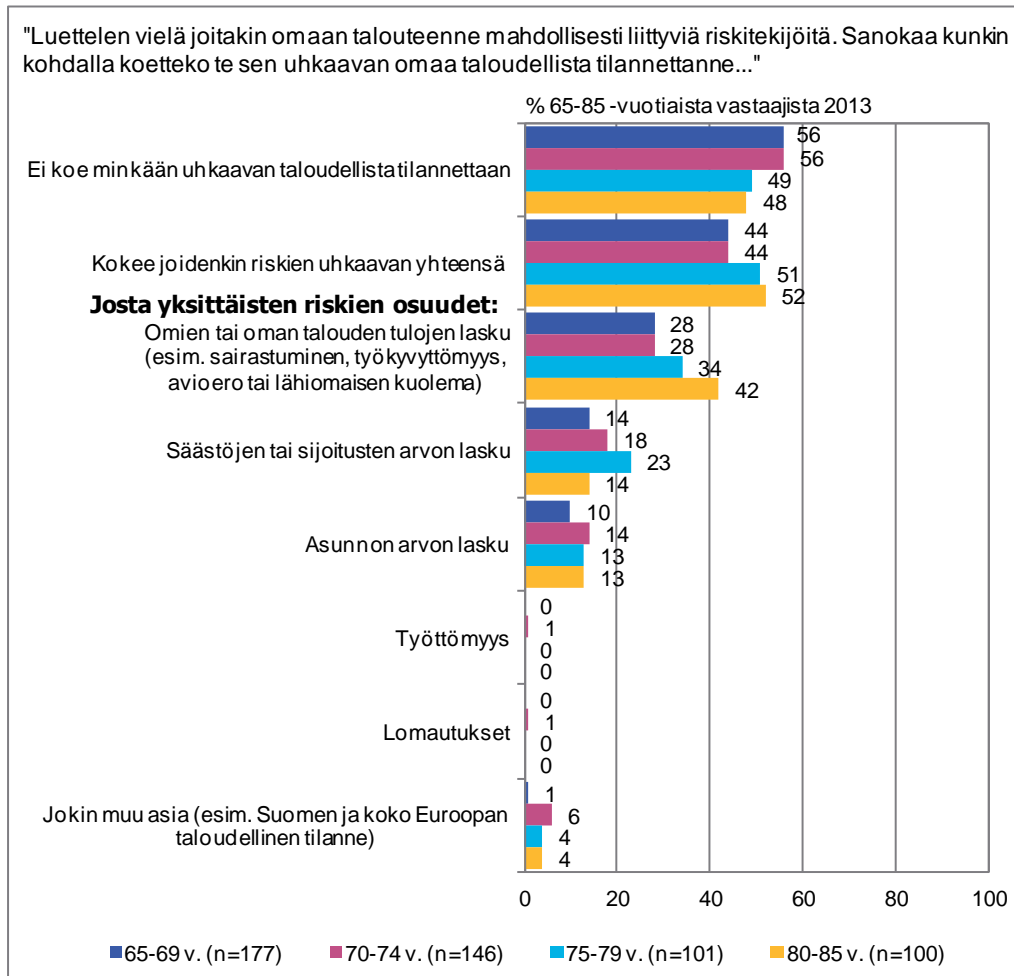
Seniorit kokevat omaa taloudellista tilannettaan uhkaavia riskejä hyvin samalla tavalla kuin vuosi sittenkin. Kun vastaajille lueteltiin joukko heidän omaan talouteensa mahdollisesti liittyviä riskitekijöitä, 53 prosenttia senioreista ei kokenut minkään näistä riskeistä uhkaavan talouttaan. Riskejä kokevien osuus on 47 prosenttia, kun vuosi sitten osuus oli 46 prosenttia. Sairastumisesta, työkyvyttömyydestä, avioerosta tai lähiomaisen kuolemasta johtuva omien tai oman talouden tulojen lasku koetaan tälläkin hetkellä suurimpana oman talouden riskitekijänä. Sen osuus on kuitenkin pysynyt samalla tasolla, mihin se nousi viime keväänä, 32 prosentissa. Samoin säästöjen tai sijoitusten tai asunnon arvon laskun pelkoa tuntevien osuudet ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Eri-ikäiset seniorit kokevat omaa talouttaan uhkaavia riskejä muutoin hyvin samalla tavalla, mutta yli 80-vuotiaat pelkäävät selvästi muita enemmän oman taloutensa tulojen laskevan. Yli 75-vuotiaat kokevat ylipäättään useampia erillisiä uhkatekijöitä kohdistuvan omaan talouteensa kuin sitä nuoremmat seniorit.

Seniори-ikäiset kokevat omaa talouttaan uhkaavia riskejä tällä hetkellä selvästi koko väestöä vähemmän. Kaikista 15-74 -vuotiaista 54 prosenttia kokee joidenkin riskeistä uhkaavan omaa talouttaan, kun senioreista riskejä kokee 47 prosenttia. Riskejä kokevien osuus on koko väestössä kasvanut viime keväästä viidellä prosenttiyksiköllä. Lisäksi kaikki 15-74 -vuotiaat kokevat aiempaa useampien erillisten uhkatekijöiden kohdistuvan omaan talouteensa.

Kuvio 8a. Omaan talouteen liittyvät riskitekijät

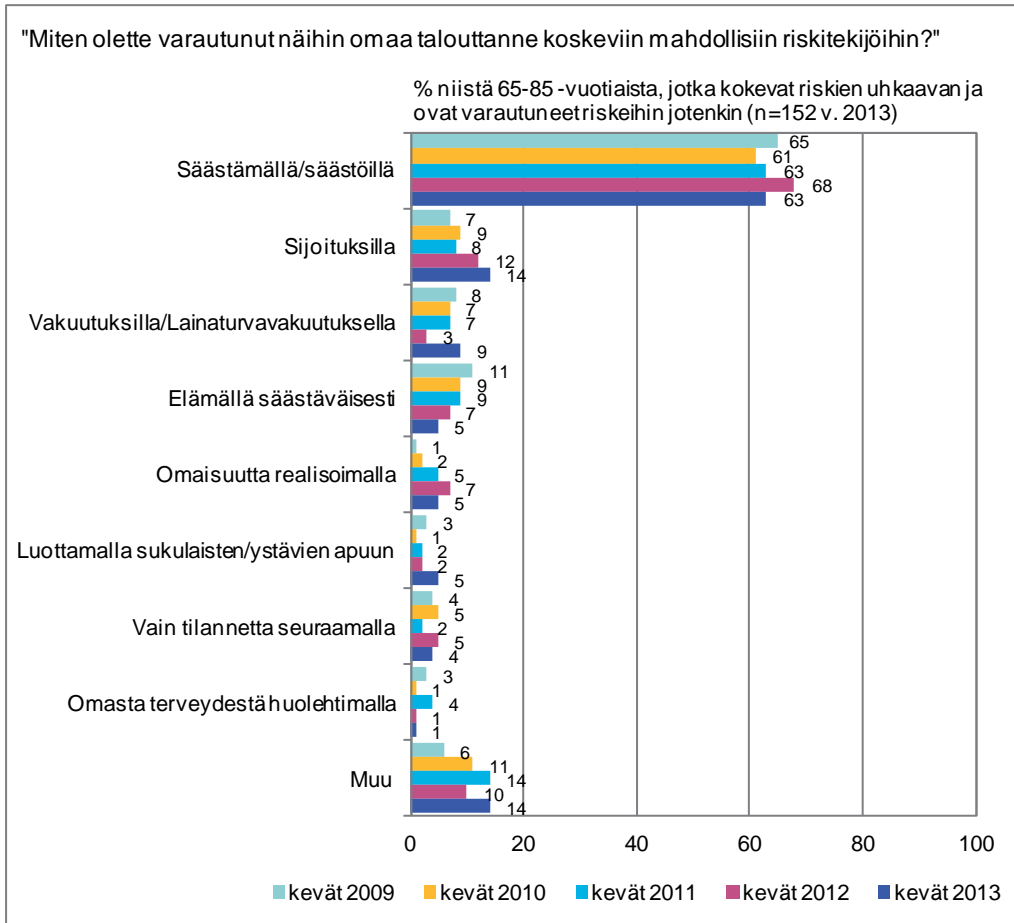
Kuvio 8b. Omaan talouteen liittyvät riskitekijät ikäryhmittäin 2013

Senioreiden yleisin tapa varautua omaa taloutta koskeviin riskitekijöihin on säästäminen tai turvautuminen säästöihin tai sijoituksiin. Riskeihin jollain tavalla varautuneista senioreista edelleen runsas kolme neljäsosaa mainitsi säästämisen/säästöt tai sijoitukset varautumiskeinona, vaikka osuus onkin hieman laskenut viime keväästä. Vakuutuksilla varautuneiden osuus on noussut viime kevään notkahduksen jälkeen ja on nyt hieman kevään 2011 tasoa korkeampi. Seniorit luottavat tällä hetkellä aiempaa enemmän myös sukulaisten tai ystävien apuun. Sekä säästöillä ja sijoituksilla varautuminen että ystävien ja sukulaisten apuun luottaminen on yleisempää alle 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa.

Seniorit varautuvat taloutensa riskeihin kaikkia 15-74 -vuotiaita hieman yleisemmin säästämällä tai säästöillä ja sijoituksilla. Säästöillä varautuneiden osuus koko väestössä on 68 prosenttia, senioreilla 77 prosenttia. Vakuutuksilla varautuminen sen sijaan on edelleen hieman yleisempää koko väestön keskuudessa kuin senioreilla, vaikka seniorit varautuvatkin vakuutuksilla nyt aiempaa useammin. Kaikista 15-74 -vuotiaista vakuutuksilla kertoo varautuvansa 11 prosenttia, kun senioreista niin tekee yhdeksän prosenttia.

Kuvio 9. Omaan talouteen liittyviin riskitekijöihin varautuminen (spontaanit maininnat luokiteltuina)

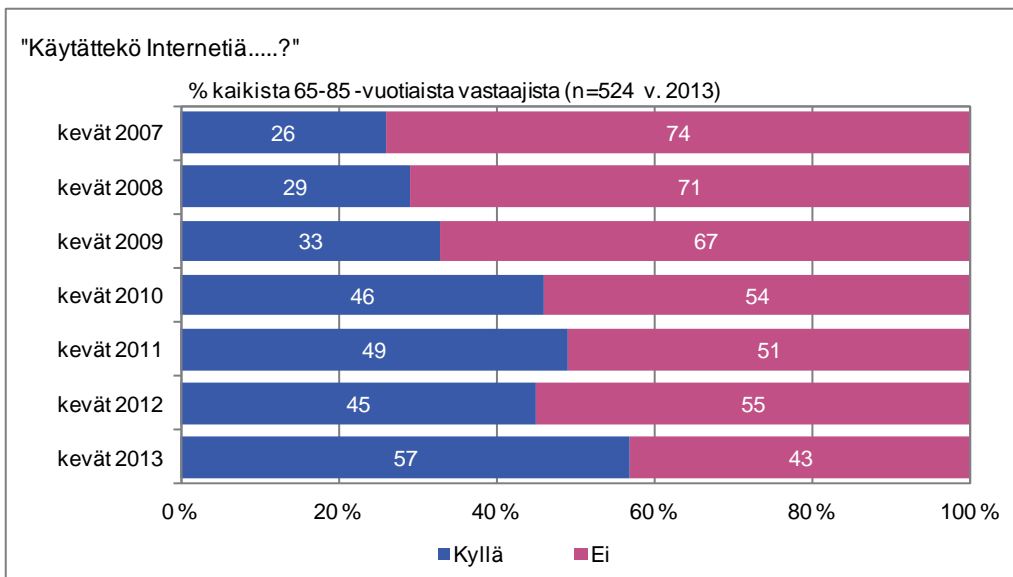
6 MAKSAMINEN

6.1 Internetin käyttö yleensä

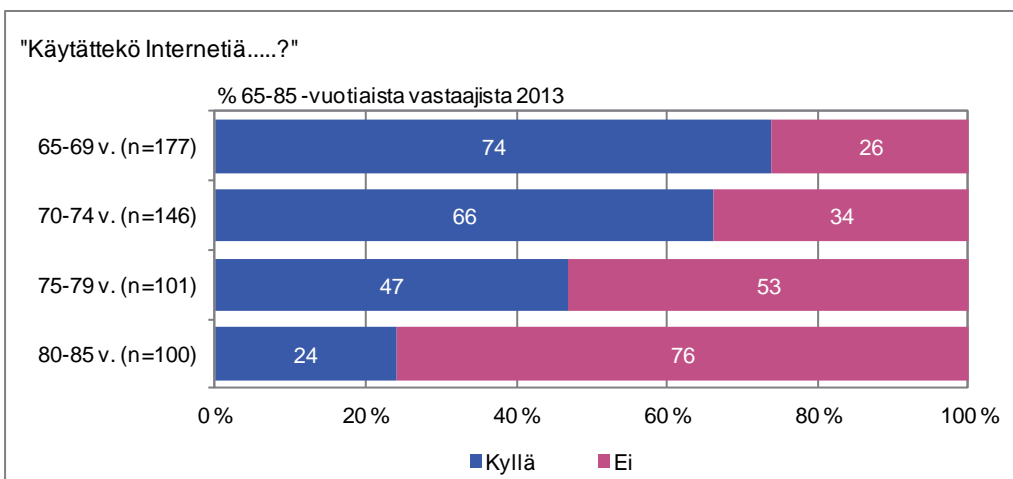
Senioreiden Internetin käyttö on lisääntynyt selvästi viime keväästä. Tällä hetkellä jo 57 prosenttia kaikista senioreista käyttää Internetiä. Osuudet ovat kasvaneet kaikissa ikäluokissa. Miehet käyttävät Internetiä edelleen selvästi naisia aktiivisemmin, mutta Internetin käyttö on lisääntynyt hieman enemmän naisten kuin miesten keskuudessa. Miehistä Internetin käyttäjiä on tällä hetkellä 64 prosenttia ja naisista 52 prosenttia. Vuosi sitten osuudet olivat naisilla 39 ja miehillä 53 prosenttia.

Kaikista 15-74 -vuotiaista Internetiä käyttää tällä hetkellä 93 prosenttia ja Internetin käyttäjien osuus on kasvanut eniten 60-74 -vuotiaiden keskuudessa. Koko väestön keskuudessa Internetin käytön säännöllisyydessä ei naisten ja miesten välillä ole eroja.

Kuvio 10a. Internetin käyttäjät

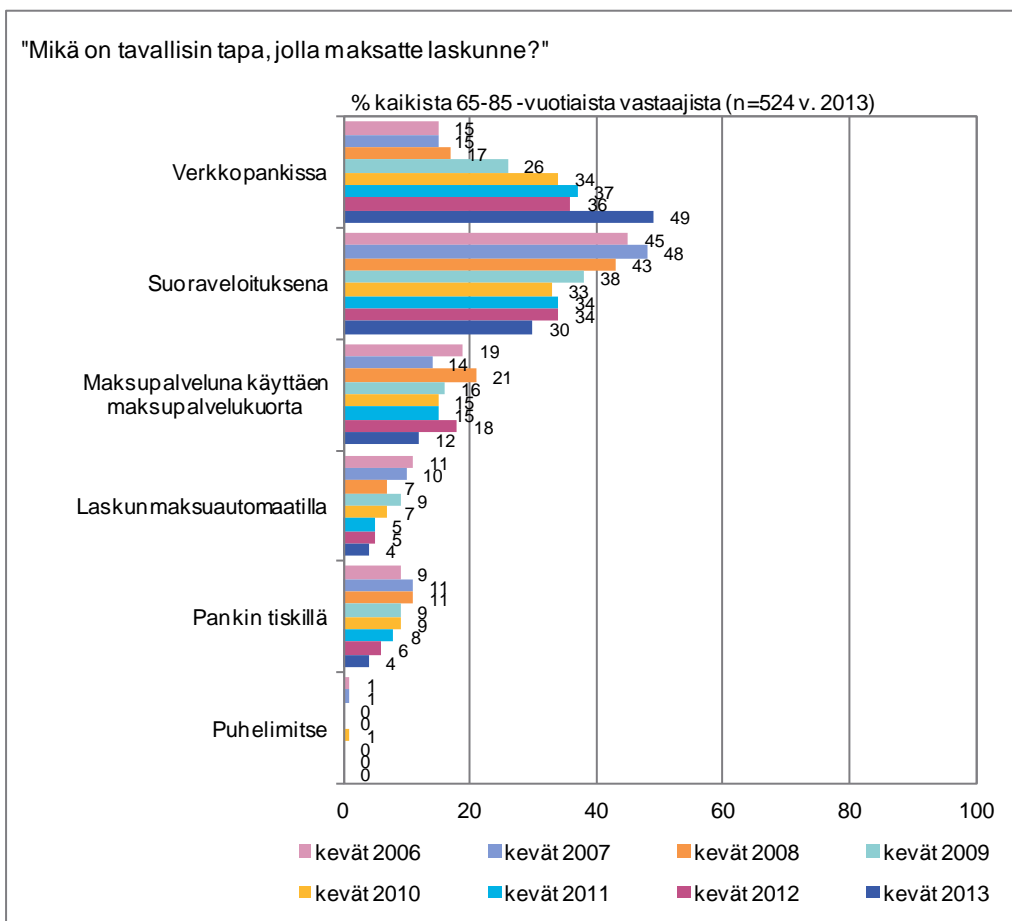
Kuvio 10b. Internetin käyttäjät ikäryhmittäin 2013

6.2 Laskunmaksutavat

Tämän tutkimuksen tuloksissa näkyy erityisen hyvin pankkiasioinnissa tapahtunut muutos, jonka taustalla on senioreiden Internetin käytön lisääntyminen sekä pitkällä aikajänteellä etä etenkin viimeisen vuoden aikana. Vuonna 2010 ensimmäistä kertaa myös seniorit maksoivat tavallisimmin laskunsa verkkopankissa, ja tällä hetkellä verkkopankissa laskunsa tavallisimmin maksavien seniorien osuus on noussut jo 49 prosenttiin. Kasvua viime keväästä on tapahtunut peräti 13 prosenttiyksikköä. Kaikkien muiden maksutapojen käyttö on sen sijaan vähentynyt. Suoraveloituksen osuus on laskenut 30 prosenttiin viime kevään 34 prosentista. Maksupalvelukuoren käyttäjien osuus on nyt 12 prosenttia, laskua viime vuodesta kuusi prosenttiyksikköä. Pankin tiskillä maksamisen osuus on laskenut kuudesta prosentista neljään ja pankin laskunmaksuautomaatin pääasiallisten käyttäjien osuus on vähentynyt neljään prosenttiin viime kevään viidestä prosentista.

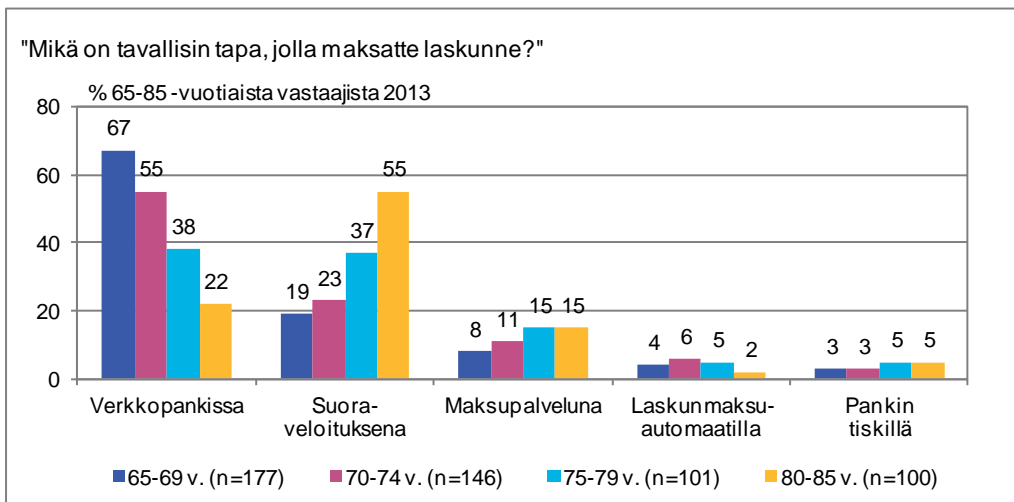
Kuvio 11a. Tavallisin laskunmaksutapa

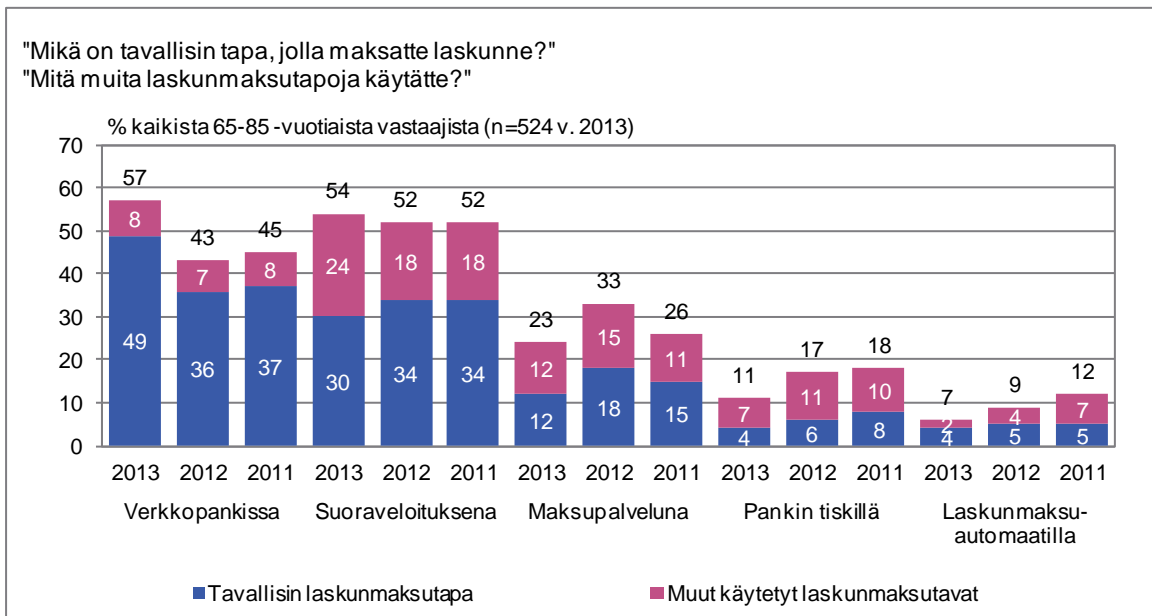
Eniten verkkopankin käyttö pääasiallisena laskunmaksutapana on lisääntynyt vuoden takaisesta 70-74 -vuotiailla senioreilla, 18 prosenttiyksiköllä, mutta yli 80-vuotiaistakin yhdeksän prosenttiyksikköä viimekeväästä suurempi osuus maksaa laskunsa pääasiassa verkkopankissa. Tavallisin maksutapa se on alle 75-vuotiailla senioreilla, joista jo 61 prosenttia maksaa laskunsa tavallisimmin verkossa. Verkkopankissa maksaminen vähenee, ja suoraveloituksen käyttäminen nousee suoraviivaisesti iän karttuessa. Suoraveloituksen käyttäjien osuus on laskenut viime keväästä alle 75-vuotiaiden senioreiden keskuudessa, sitä iäkkäimmillä se on pysynyt kutakuinkin viime kevään tasolla. Miehet käyttävät verkkopankkia

selvästi yleisemmin kuin naiset, johtuen heidän yleisesti aktiivisemmasta Internetin käytöstään. Naiset käyttävät edelleen miehiä tavallisemmin pääasiallisena maksutapanaan suoraveloitusta. Maksupalvelun käyttö on vähentynyt kaikissa seniorien ikäryhmissä, mutta suhteessa eniten kuitenkin alle 75-vuotiailla senioreilla.

Kuvio 11b. Tavallisin laskunmaksutapa ikäryhmittäin 2013

Kuvio 11c. Tavallisin ja muut käytetyt laskunmaksutavat yhteensä

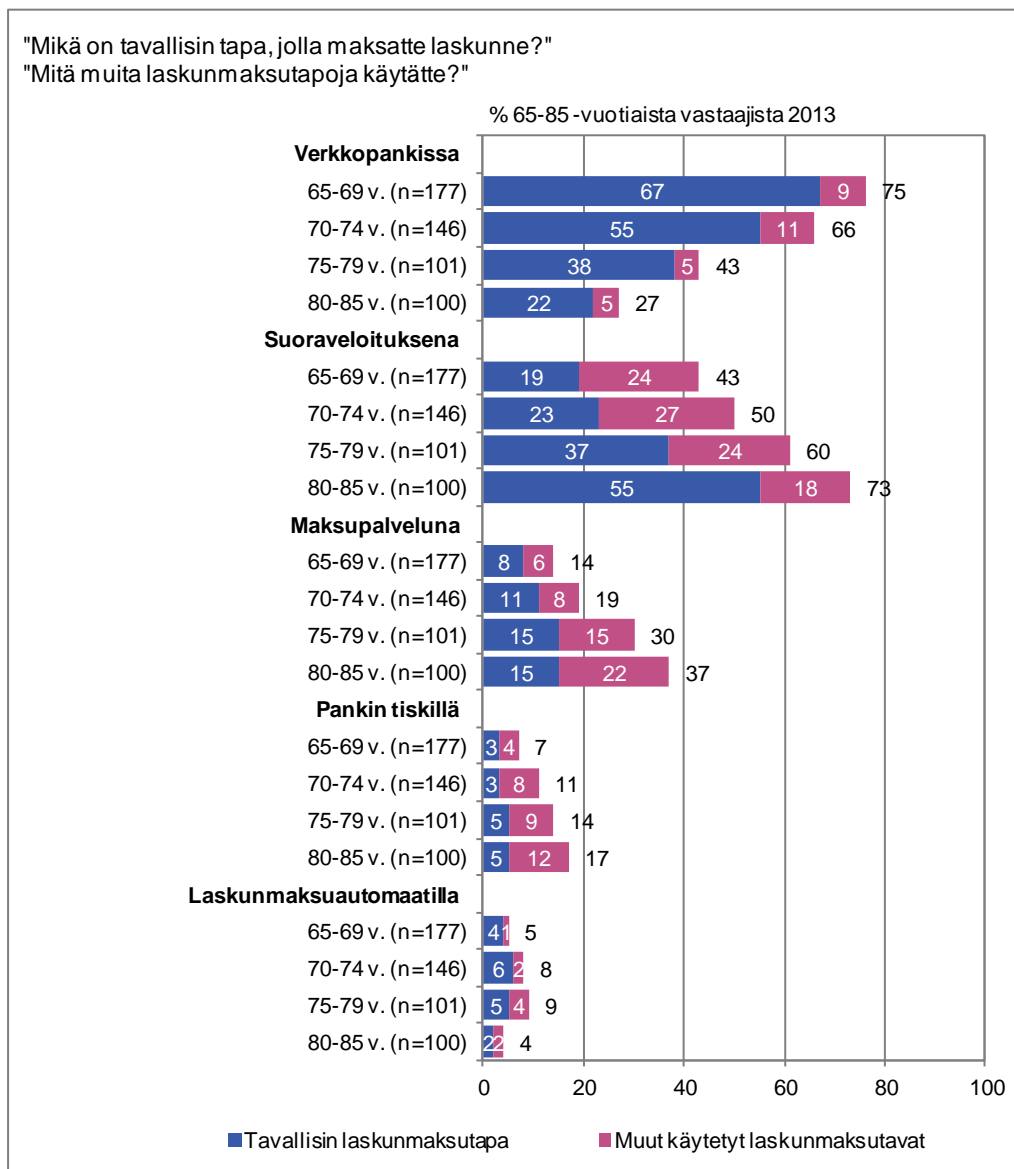

Suoraveloitus on tähän asti ollut seniorien eniten käyttämä laskunmaksutapa, kun laskeaan yhteen tavallisimmat ja muut laskunmaksutavat. Nyt kuitenkin verkkopankissa maksaminen on ohittanut suoraveloituksen. Verkkopankin käyttäjien yhteenlaskettu osuus on noussut viime kevään tasosta 14 prosenttiyksiköllä, 57 prosenttiin. Vaikka suoraveloituksen pääasiallinen käyttö onkin vähentynyt, on sen yhteenlaskettu osuus pysynyt viime kevään tasolla, sillä sitä toissijaisena maksutapanaan käyttävien osuus on kasvanut etenkin alle

80-vuotiaiden seniorien keskuudessa. Maksupalvelukuoren käyttäminen toissijaisena laskunmaksutapana on vähentynyt viime keväästä.

Vaikka verkkopankissa maksaminen pääasiallisena laskunmaksutapana onkin lisääntynyt senioreilla suurella harppauksella, on se edelleen selvästi koko väestöä vähäisempää. Verkkopankkia käyttää pääasiallisena maksutapanaan nyt jo keskimäärin 86 prosenttia kaikista 15-74 -vuotiaista, kun senioreilla vastaava osuus on 49 prosenttia. Sen sijaan kaikkien muiden laskunmaksutapojen käyttö on senioreilla edelleen koko väestöä yleisempää.

Kuvio 11d. Tavallisin ja muut käytetyt laskunmaksutavat yhteensä ikäryhmittäin 2013

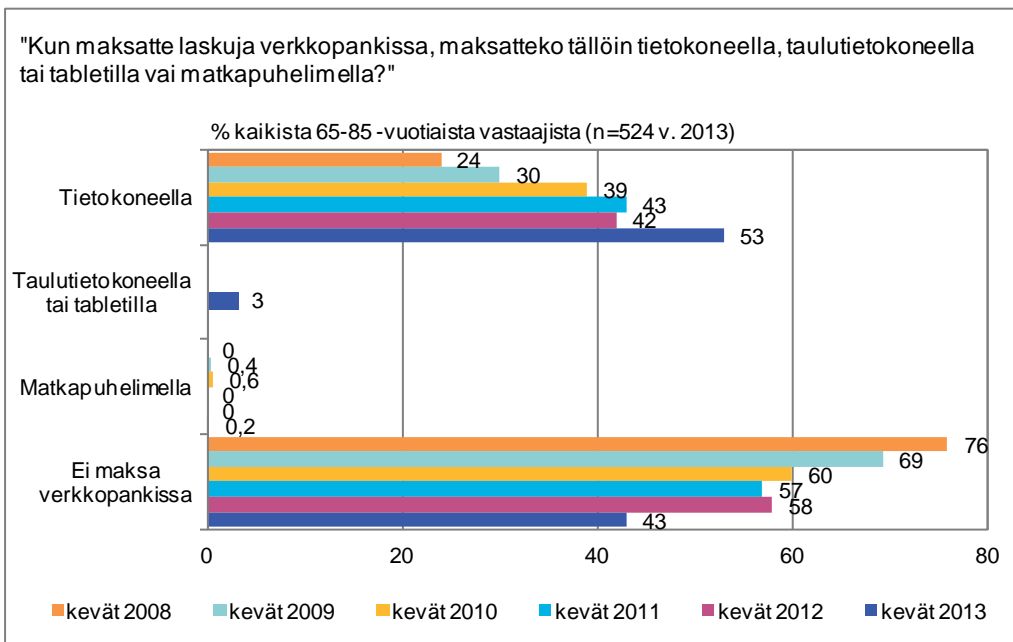

Mobiilipalvelujen käytön yleistymisen on muuttanut jo hieman myös seniorien verkkopankin käyttötapoja. Verkkopankin käyttölaiteita koskevaa kysymystä muutettiin tämän vuoden tutkimuksessa siten, että vastausvaihtoehtoihin lisättiin vaihtoehto "taulutietokoneella tai tabletilla". Jollain mobiililaitteella, joko matkapuhelimella tai tablet-tietokoneella, verkkopankkia käyttää tällä hetkellä keskimäärin kolme prosenttia senioreista. He lähes kaikki

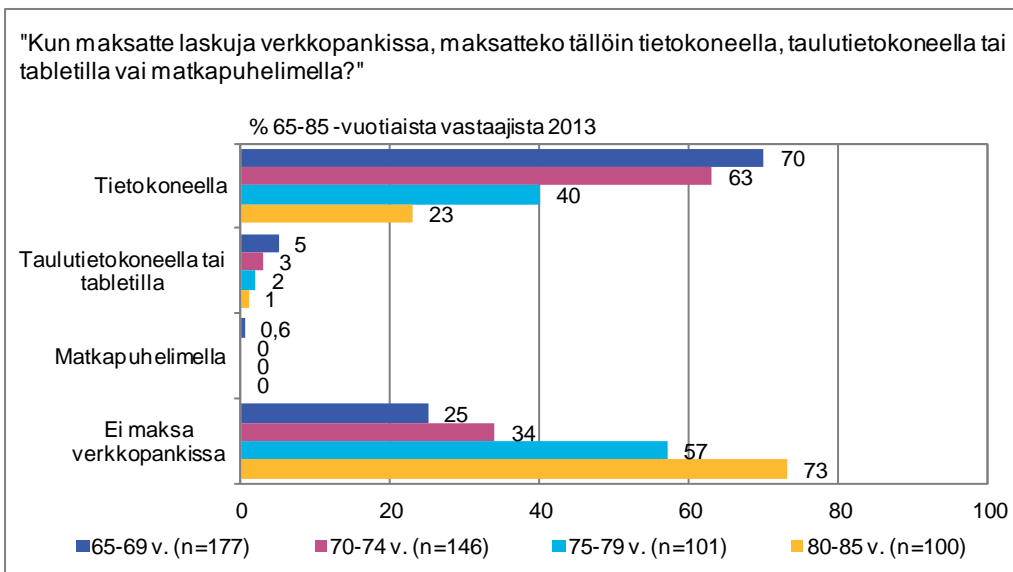
käyttävät verkkopankkia tabletilla, matkapuhelinkäytön osuus jää 0,2 prosenttiin. Tablet-tietokoneen käyttö on keskimääräistä hieman yleisempää alle 70-vuotiaiden seniorien keskuudessa.

Vaikka jotkut senioritkin jo käyttävät taulutietokonetta tai tablettia verkkopankissa asioidessaan, on mobiililaitteiden käyttö laskujen verkkomaksamisessa koko väestössä selvästi yleisempää kuin senioreilla. Jollain mobiililaitteella, joko matkapuhelimella tai tablet-tietokoneella, verkkopankkia käyttää tällä hetkellä keskimäärin joka kymmenes kaikista 15-74 -vuotiaista. Koko väestössä matkapuhelimella laskujaan maksavien osuus on kuusi prosenttia ja tablet-tietokoneella laskunsa maksaa niin ikään kuusi prosenttia.

Kuvio 12a. Maksaako verkkopankissa tietokoneella vai matkapuhelimella

Kuvio 12b. Maksaako verkkopankissa tietokoneella vai matkapuhelimella ikäryhmittäin 2013

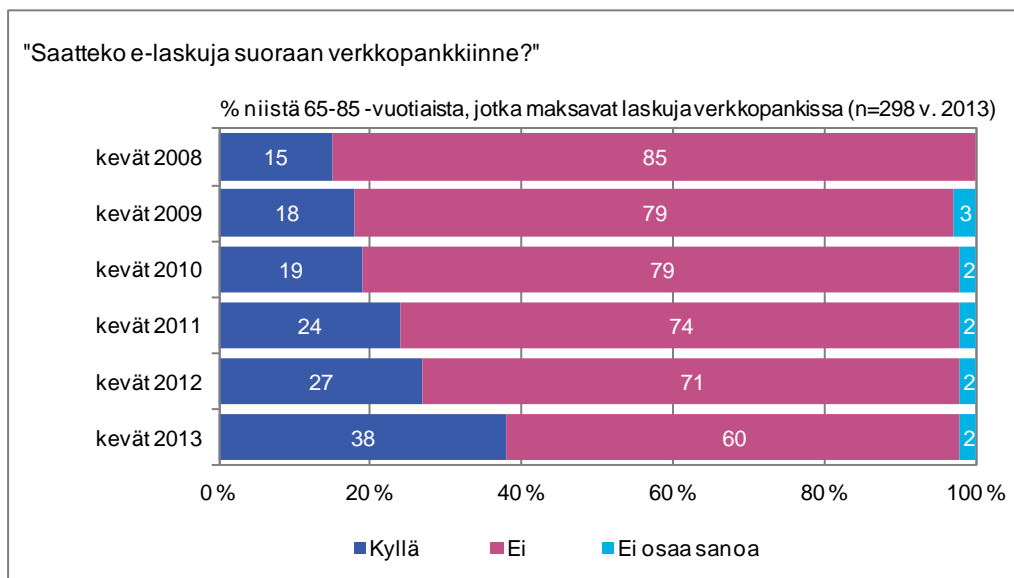

6.3 E-laskupalvelut

Internetin käytön ja verkkopankissa maksamisen yleistyessä on myös e-laskupalvelujen käyttävien seniorien osuus lisääntynyt selvästi viime keväästä. Kaikista verkkopankissa laskuja maksavista senioreista jo 38 prosenttia saa tällä hetkellä e-laskuja suoraan verkkopankkiinsa, osuus on kasvanut 11 prosenttiyksiköllä vuodentakaisesta. Vaikka laskujen maksaminen verkkopankissa onkin edelleen keskimääräistä harvinaisempaa yli 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa, on e-laskupalvelujen käyttö lisääntynyt eniten juuri näiden iäkkäimpien keskuudessa.

E-laskupalveluiden käyttö näyttää yleistyvän hieman nopeammin seniorien joukossa kuin koko väestössä keskimäärin. Kaikista 15-74 -vuotiaista verkkopankin käyttäjistä 41 prosenttia saa tällä hetkellä e-laskuja verkkopankkiinsa, ja kasvua viime keväästä on kahdeksan prosenttiyksikköä. Senioreilla kasvua vuodentakaisesta on 11 prosenttiyksikköä.

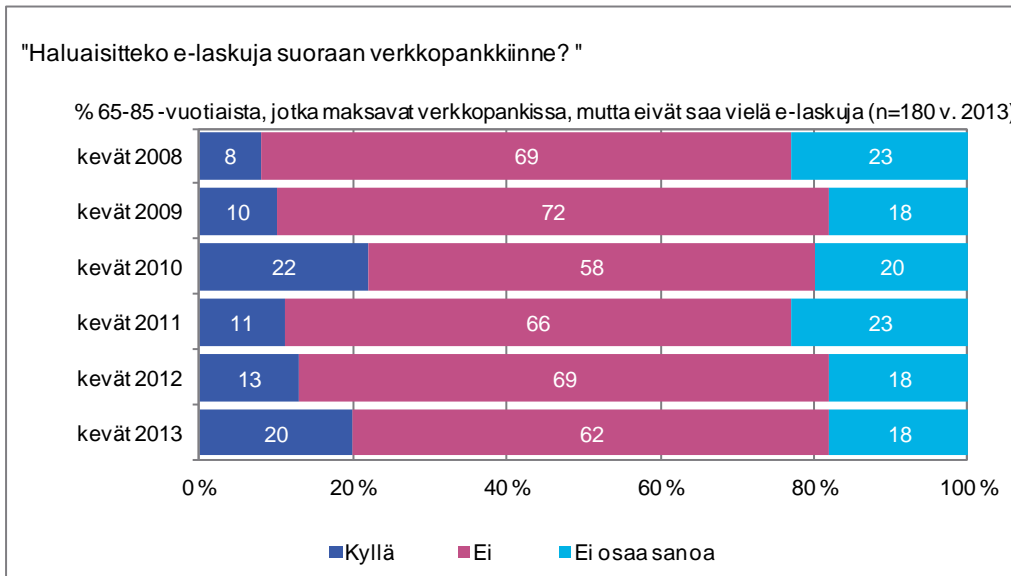
Kuvio 13. Saako e-laskuja suoraan verkkopankkiinsa

E-laskupalveluiden kiinnostavuus on vaihdellut vuodesta toiseen niitä aiemmin käyttämättömien keskuudessa. Viimeisen vuoden aikana kiinnostus e-laskuja kohtaan on lisääntynyt myös niitä aiemmin käyttämättömien seniorien keskuudessa. Kun viime ja toissa keväänä reilut kymmenen prosenttia senioreista oli halukas saamaan e-laskuja omaan verkkopankkiinsa, on e-laskujen kiinnostavuus nyt noussut 20 prosenttiin, missä se käväisikin jo vuonna 2010.

Kiinnostus e-laskupalveluita kohtaan on niitä aiemmin käyttämättömien seniorien keskuudessa tällä hetkellä yhtä suurta kuin koko väestöllä keskimäärin. E-laskuja aiemmin käyttämättömistä 15-74 -vuotiaista joka viides haluaisi niitä verkkopankkiinsa kuten senioreistakin.

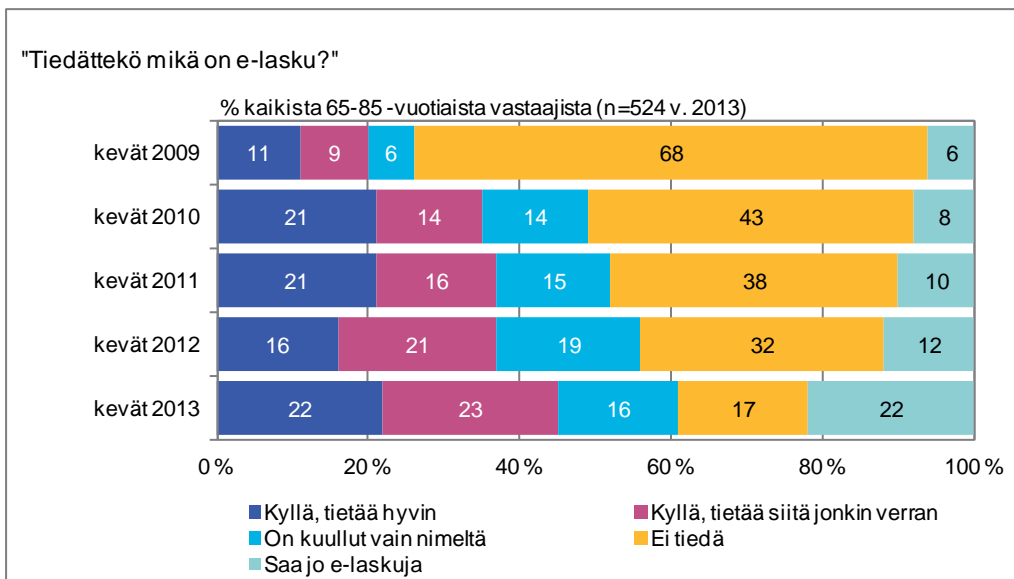
Kuvio 14. Haluaisiko e-laskuja verkkopankkiin

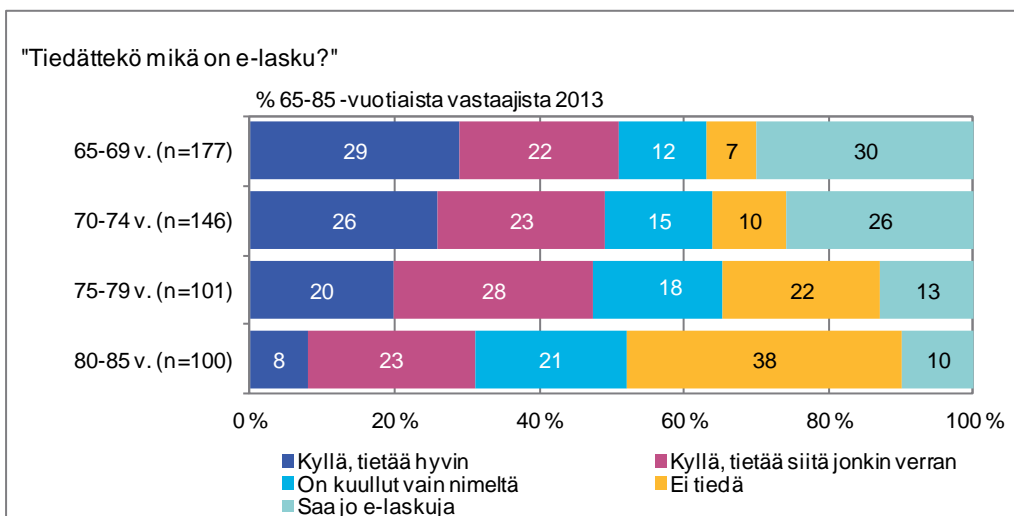
Myös e-laskujen tunnettuus on lisääntynyt senioreiden keskuudessa selvästi kuluneen vuoden aikana. E-laskusta kokonaan tietämättömien osuus on lähes puolittunut viime kevään tasosta, ja tällä hetkellä 83 prosenttia kaikista senioreista tuntee e-laskun vähintäänkin nimeltä. E-laskupalvelu on jo käytössä reilulla viidenneksellä senioreista ja yhtä suuri osuus tietää hyvin, mikä e-lasku on. Niin ikään reilu viidennes tietää siitä jonkin verran ja noin joka kuudes on kuullut e-laskusta nimeltä. Alle 70-vuotiaat seniorit tuntevat e-laskun parhaiten. Heistä enää seitsemän prosenttia ei tiedä e-laskusta mitään ja kokonaan tietämättömien osuus on heidän keskuudessaan laskenut alle puoleen vuodentakaisesta. E-laskun tunnettuus on kuitenkin lisääntynyt eniten yli 80-vuotiailla senioreilla, vaikka tunnettuus näiden iäkkäimpien keskuudessa onkin edelleen keskimääräistä alhaisempaa.

Senioreiden keskuudessa e-laskujen tunnettuus on kuitenkin vielä selvästi heikompaa kuin koko väestössä keskimäärin. Kaikista 15-74 -vuotiaista keskimäärin 95 prosenttia tuntee e-laskun vähintään nimeltä, senioreista 83 prosenttia. E-laskusta kokonaan tietämättömien osuus on koko väestössä puolittunut viime kevään tasosta, senioreillakin lähestulkoon.

Kuvio 15a. E-laskujen tunteminen

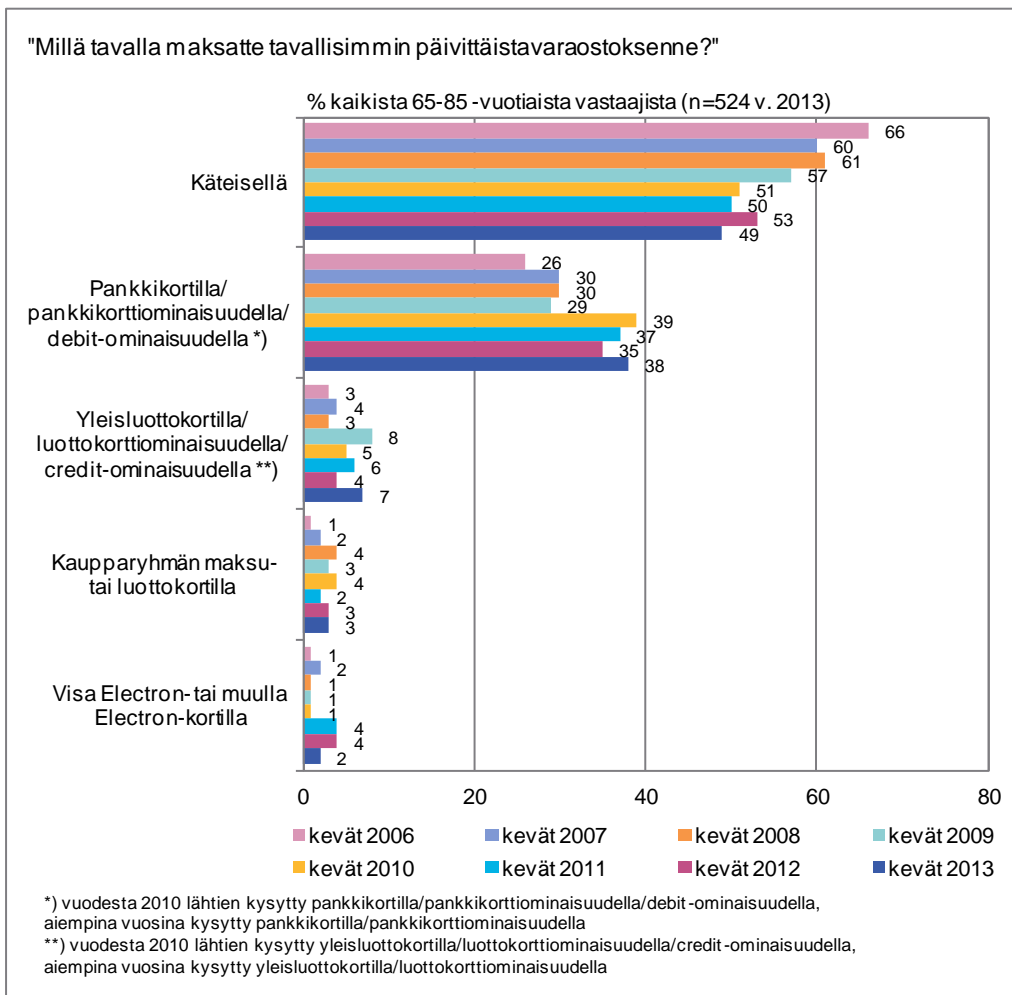
Kuvio 15b. E-laskujen tunteminen ikäryhmittäin 2013

6.4 Päivittäistavaraostosten maksaminen

Käteismaksaminen on edelleen pysynyt seniorien yleisimpänä yksittäisenä päivittäistavaroitten maksutapana, vaikka osuus onkin laskenut viime kevään tasosta neljällä prosenttiyksiköllä, 49 prosenttiin. Jos lasketaan yhteen erilaisilla korttimaksutavoilla maksavien osuudet, tällä hetkellä 50 prosenttia senioreista maksaa ostoksensa tavallisimmin jollakin maksukortilla. Kasvua on tapahtunut etenkin pankkikortilla tai pankkikortti-/debit-ominaisuudella sekä yleisluottokortilla tai luottokortti-/credit-ominaisuudella maksavien seniorien osuuksissa. Pankkikorttia pääasiallisena ostoksensa maksutapana käyttävien osuus nyt 38 prosenttia ja yleisluottokortilla maksavia on seitsemän prosenttia. Visa Electron -kortilla maksavien seniorien osuus on laskenut kahteen prosenttiin. Kaupparyhmän maksu- tai luottokortilla maksavien osuus on pysynyt kolmessa prosentissa.

Kuvio 16a. Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa

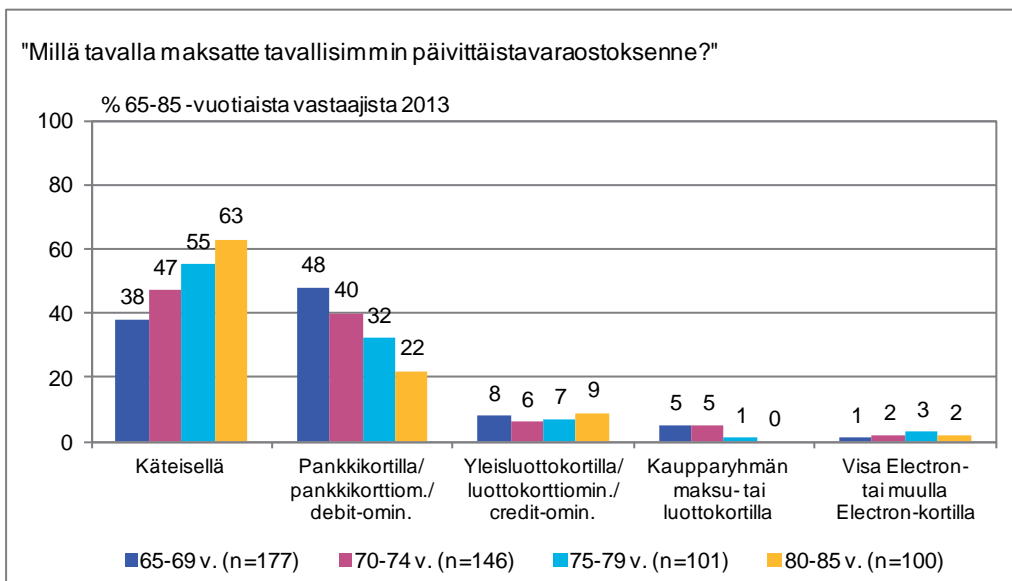

Käteisellä maksaminen on vähentynyt erityisesti alle 70-vuotiaiden ja toisaalta myös yli 80-vuotiaiden seniorien keskuudessa. Tällä hetkellä 38 prosenttia alle 70-vuotiaista senioreista maksaa ostoksensa tavallisimmin käteisellä ja 48 prosenttia pankkikortilla, kun vuosi sitten pankkikortin käyttäminen ja käteisellä maksaminen olivat heillä yhtä tavallisia päivittäistavaroitten maksutapoja (osuudet 43-44 prosenttia). Sitä iäkkäämmillä senioreilla käteisen käyttö on edelleen selvästi tavallisempaa ja käteisen käyttäjien osuus kasvaa suoraviivaisesti

iän karttuessa. Vaikka käteisen käyttö onkin vähentynyt yli 80-vuotiailla seitsemällä prosenttiyksiköllä viime keväästä, on pääasiassa käteisellä maksavia näistä iäkkäimmistä senioreista edelleen yli 60 prosenttia.

Seniorit maksavat päivittäistavaraostoksensa koko väestöä useammin käteisellä ja käyttävät harvemmin jotakin maksukorttia. Kaikista 15-74 -vuotiaista 72 prosenttia maksaa ostoksensa tavallisimmin jollakin maksukortilla ja 26 prosenttia käyttää käteistä. Senioreilla osuudet ovat 50 prosenttia maksukorteilla ja 49 prosenttia käteisellä.

Kuvio 16b. Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa ikäryhmittäin 2013

6.5

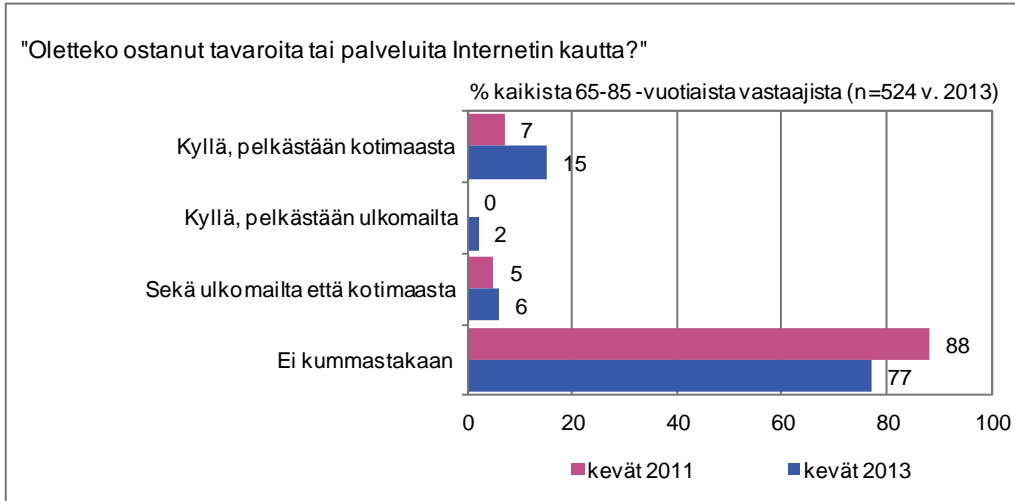
Internetin kautta ostettujen tavaroiden ja palvelujen maksaminen

Tämän kevään tutkimukseen otettiin mukaan keväällä 2011 kysytyjä kysymyksiä Internetin kautta ostettujen tavaroiden ja palveluiden maksamisesta. Aluksi kysyttiin, onko vastaaja ostanut tavaroita tai palveluita Internetin kautta pelkästään kotimaasta, pelkästään ulkomailta tai sekä kotimaasta että ulkomailta. Kaikilta tavaroita tai palveluita Internetin kautta ostaneilta kysyttiin lisäksi, mitä maksutavoista he ovat käyttäneet maksaessaan Internetin kautta ostamiaan tavaroita tai palveluita.

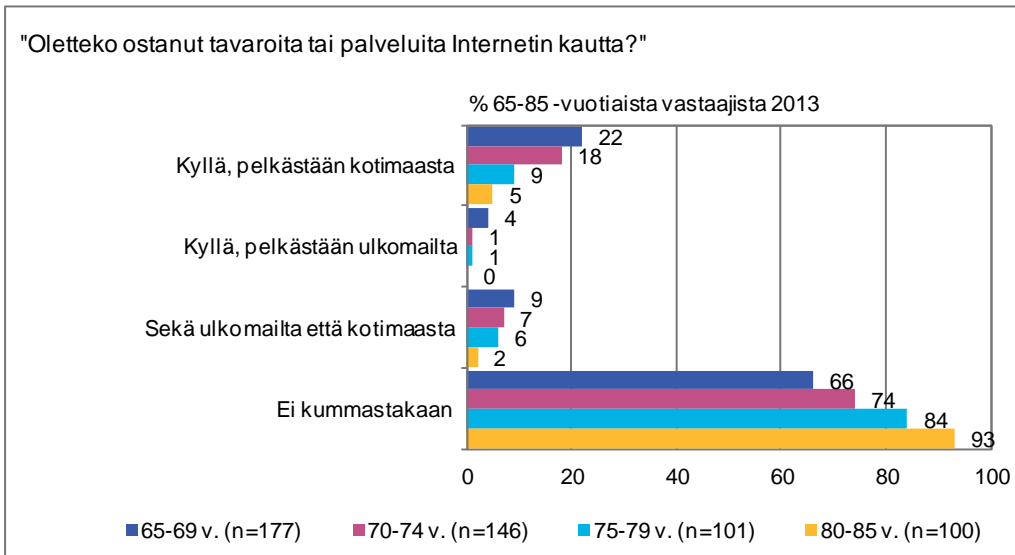
Internetin kautta ostosten tekeminen yleistyy pikkuhiljaa myös senioreiden keskuudessa. Kun keväällä 2011 yhteensä 12 prosenttia kaikista senioreista oli ostanut tavaroita tai palveluita Internetin kautta, on osuus nyt noussut 23 prosenttiin. Tällä hetkellä Internetiä käyttävistä senioreista verkko-ostoksia on tehnyt yhteensä 40 prosenttia, osuuden ollessa kaksi vuotta sitten 23 prosenttia. Edelleen on verkko-ostot useimmiten tehty pelkästään kotimaisesta verkkokaupasta ja verkko-ostaminen onkin lisääntynyt eniten juuri kotimaasta. Verkko-ostosten tekeminen on lisääntynyt kahdessa vuodessa noin 15 prosenttiyksiköllä kaikilla alle 75-vuotiailla senioreilla. Keskimääräistä yleisempää se on kuitenkin edelleen vain alle 70-vuotiailla senioreilla, joista verkko-ostoksia on tällä hetkellä tehnyt 35 prosenttia.

Vaikka verkko-ostosten tekeminen on senioreillakin yleistynyt kahdessa vuodessa, ostavat he tavaroita ja palveluita Internetin kautta edelleen selvästi koko väestöä harvemmin. Tällä hetkellä kaikista 15-74 -vuotiaista keskimäärin 69 prosenttia on tehnyt verkko-ostoksia, senioreista 23 prosenttia. Koko väestöllä sekä koti- että ulkomailta ostaminen on lisääntynyt pelkästään kotimaasta ostamista enemmän. Tällä hetkellä verkko-ostosten tekeminen alkaa koko väestössä harvinaistua 55 ikävuoden jälkeen.

Kuvio 17a. Tavaroiden tai palveluiden ostaminen Internetin kautta

Kuvio 17b. Tavaroiden tai palveluiden ostaminen Internetin kautta ikäryhmittäin 2013

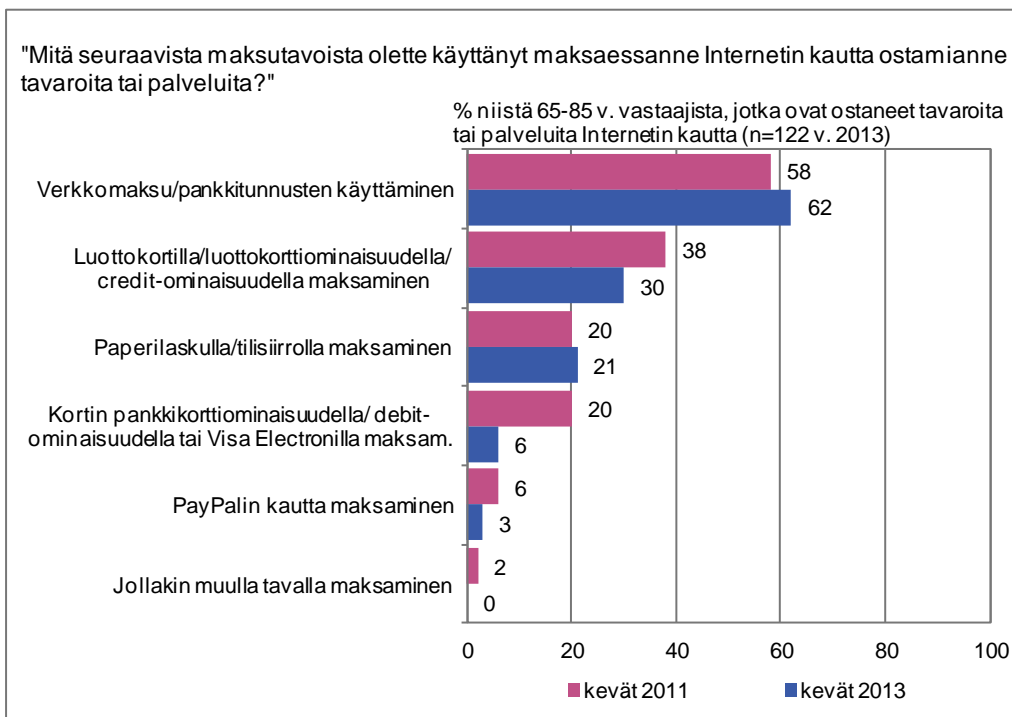

Verkko-ostoksiaan seniorit ovat maksaneet useimmiten verkkomaksulla tai pankkitunnuksia käyttämällä, minkä osuus on noussut kahden vuoden takaisesta neljällä prosenttiyksiköllä 62 prosenttiin. Seuraavaksi tavallisimmin on maksettu luottokortilla, luottokorttiominaisuudella tai credit-ominaisuudella, jota on käyttänyt 30 prosenttia, mutta osuus on laskenut kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Paperilaskulla tai tilisiirrolla verkko-ostoksiaan on maksanut joka viides verkon kautta ostoksia tehnyt seniori kuten kaksi vuotta sittenkin. Vähemmän käytettyjä maksutapoja senioreilla ovat kortin debit-ominaisuudella, pankkikorttiominaisuudella tai Visa Electronilla maksaminen sekä PayPalin kautta maksaminen. Näyttää siltä, et-

tä seniorit eivät tällä hetkellä käyttäisi erilaisia maksutapoja niin monipuolisesti kuin kaksi vuotta sitten. Tuolloin kuitenkin Internetin kautta ostoksia tehneiden seniorien määrä oli suhteellisen pieni, joten yksittäisten vastaajien käyttäytyminen vaikutti tulokseen näkyvämmiin. Tällä hetkellä monipuolisimmin erilaisia maksutapoja ovat käyttäneet alle 70-vuotiaat seniorit.

Verkko-ostosten erilaisten maksutapojen käyttäminen on monipuolistunut kaikilla 15-74 -vuotiailla verrattuna kahden vuoden takaiseen. Verkkomaksulla maksaminen tai pankkitunnusten käyttäminen on koko väestöllä suosituinta, kuten senioreillakin ja sen osuus on kasvanut kahden vuoden takaisesta. Luottokortilla, luottokorttiominaisuudella/credit-ominaisuudella maksaminen on vähentynyt niin ikään sekä koko väestöllä että senioreilla. Sen sijaan seniorien hyvin harvoin käyttämät maksutavat kortin pankkikorttiominaisuudella/debit-ominaisuudella, tai Visa Electronilla maksaminen sekä PayPalin kautta maksaminen ovat koko väestöllä lisääntyneet.

Kuvio 18. Internetin kautta ostettujen tavaroiden tai palveluiden maksaminen

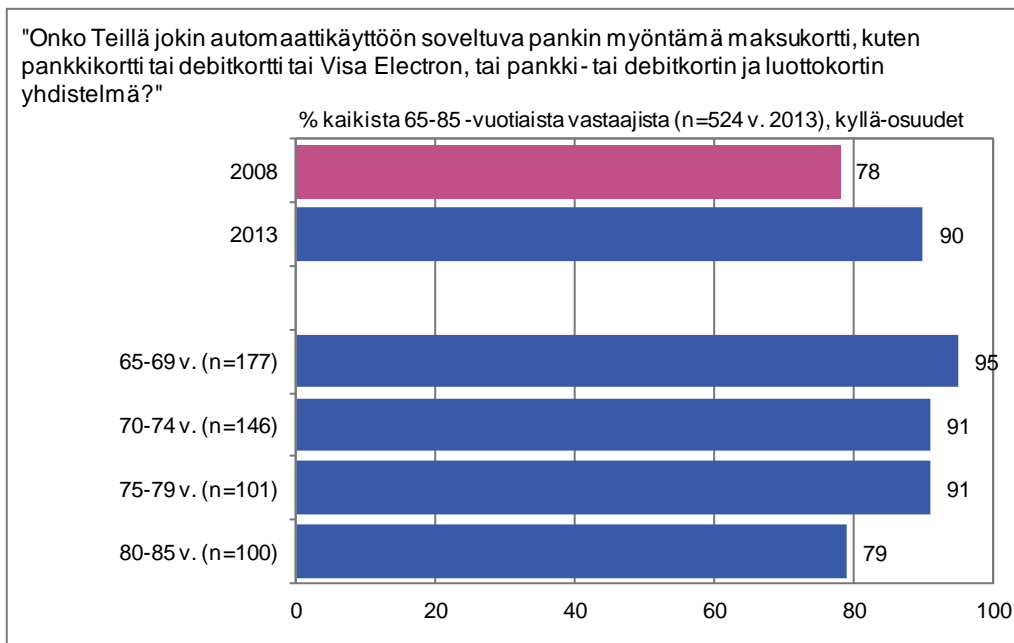
7 KÄTEISEN RAHAN NOSTAMINEN

Uutena osiona tämän kevään tutkimuksessa selvitettiin, mistä tavallisimmin nostetaan käteistä rahaa ja perustelut tavallisimmaksi valitusta nostotavasta. Lisäksi kysyttiin, onko vastaajalla jokin automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti, kuten pankkikortti tai debittikortti tai Visa Electron, tai pankki- tai debittikortin ja luottokortin yhdistelmä. Korttien omistusta on kysytty aiemmin vuonna 2008.

7.1 Automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti

Selvästi aiempaa useammalla, eli 90 prosentilla kaikista senioreista on käytössään jokin automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti. Vuonna 2008 osuus oli 78 prosenttia. Vähiten kortin omistajia on yli 80-vuotiaiden seniorien joukossa, joilla osuus jää hieman alle 80 prosenttiin. Maksukortin omaavien osuus on kuitenkin kasvanut viidessä vuodessa eniten juuri näiden kaikkein iäkkäimpien seniorien keskuudessa. Vuonna 2008 vain 60 prosentilla yli 80-vuotiaista oli jokin automaattikäyttöön soveltuva maksukortti. Koko väestöstä, eli kaikista 15-74 -vuotiaista, 97 prosentilla on tällä hetkellä käytössään jokin automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti.

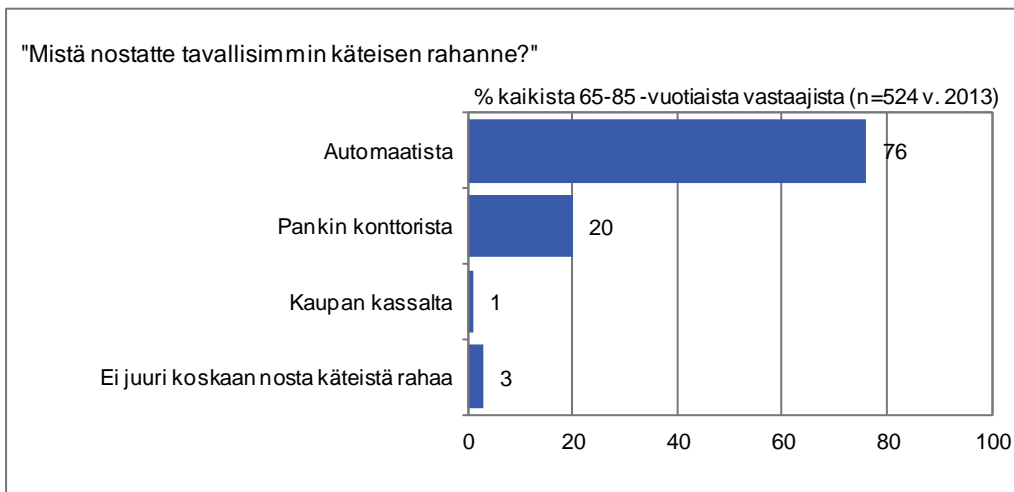
Kuvio 19. Onko automaattikäyttöön soveltuva maksukortti

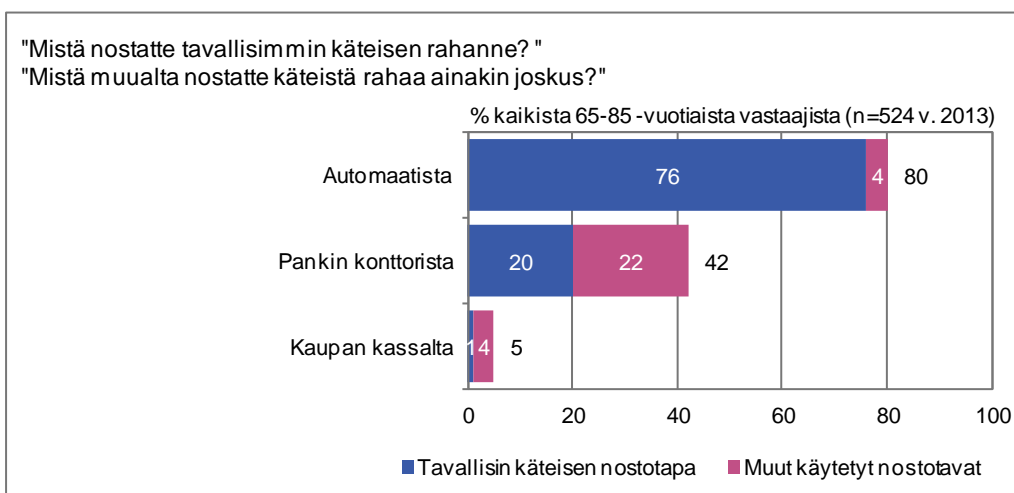
7.2 Käteisen rahan nostotavat

Kahdeksan kymmenestä seniorista nostaa käteistä rahaa ainakin joskus pankkiautomaatista, tavallisimmin automaatista nostavia on 76 prosenttia kaikista senioreista. Pankin konttorista käteistä tavallisimmin nostavia on viidennes senioreista ja kun siihen lasketaan yhteen ainakin joskus pankin konttorista käteistä nostavat, nousee pankkikonttorista nostamisen osuus 42 prosenttiin. Kaupan kassalta käteisen nostaminen on harvinaista. Vain yksi prosentti senioreista käyttää sitä tällä hetkellä tavallisimpana käteisen nostotapanaan ja vähintään joskus kaupan kassalta nostavia on yhteensä viisi prosenttia. Niistä senioreista, joilla ei ole automaattikäyttöön soveltuvaa maksukorttia, 84 prosenttia nostaa käteistä tavallisimmin pankin konttorista. Kolme prosenttia senioreista ei juuri koskaan nosta käteistä rahaa.

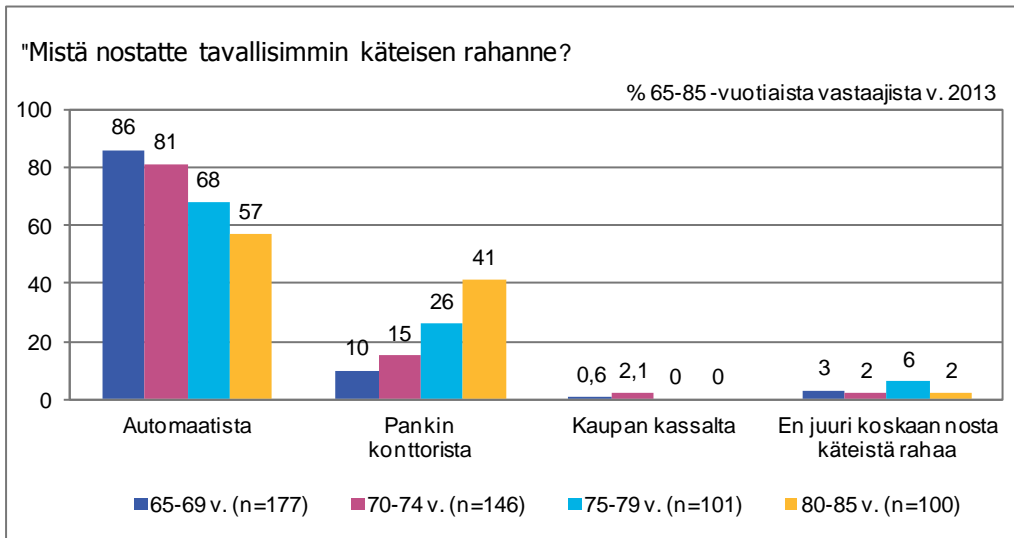
Kuvio 20a. Tavallisin käteisen nostotapa

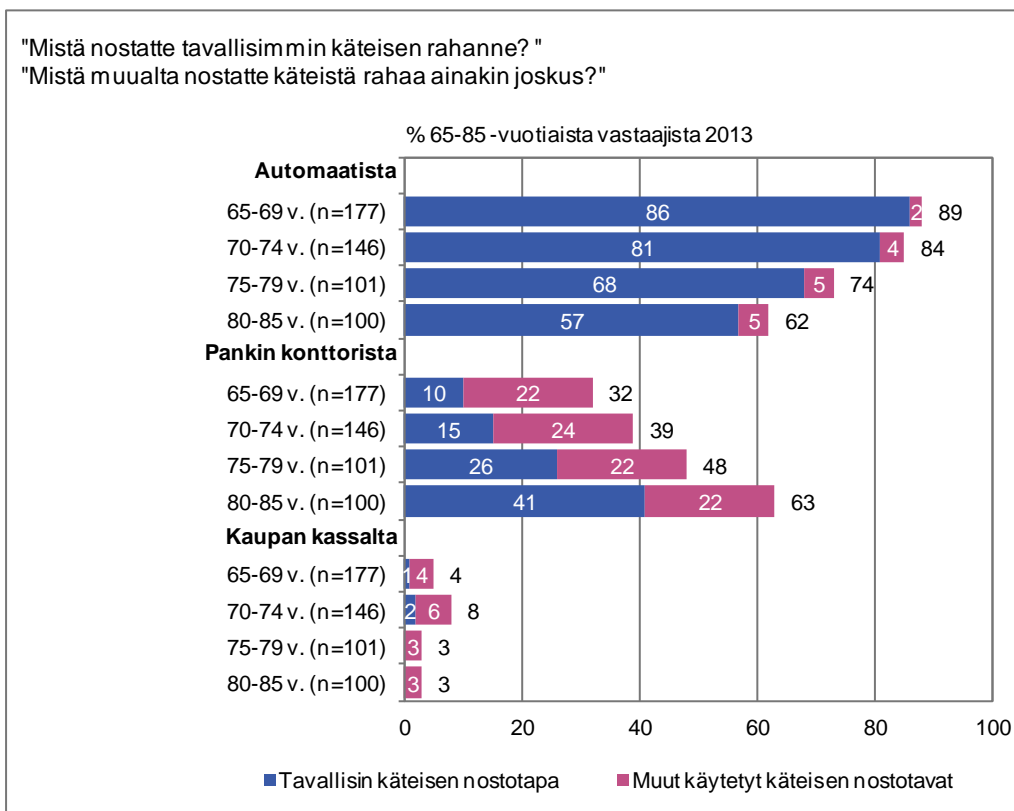
Kuvio 20b. Käteisen nostotavat yhteensä

Kuvio 20c. Tavallisin käteisen nostotapa ikäryhmittäin 2013

Kuvio 20d. Käteisen nostotavat yhteensä ikäryhmittäin 2013

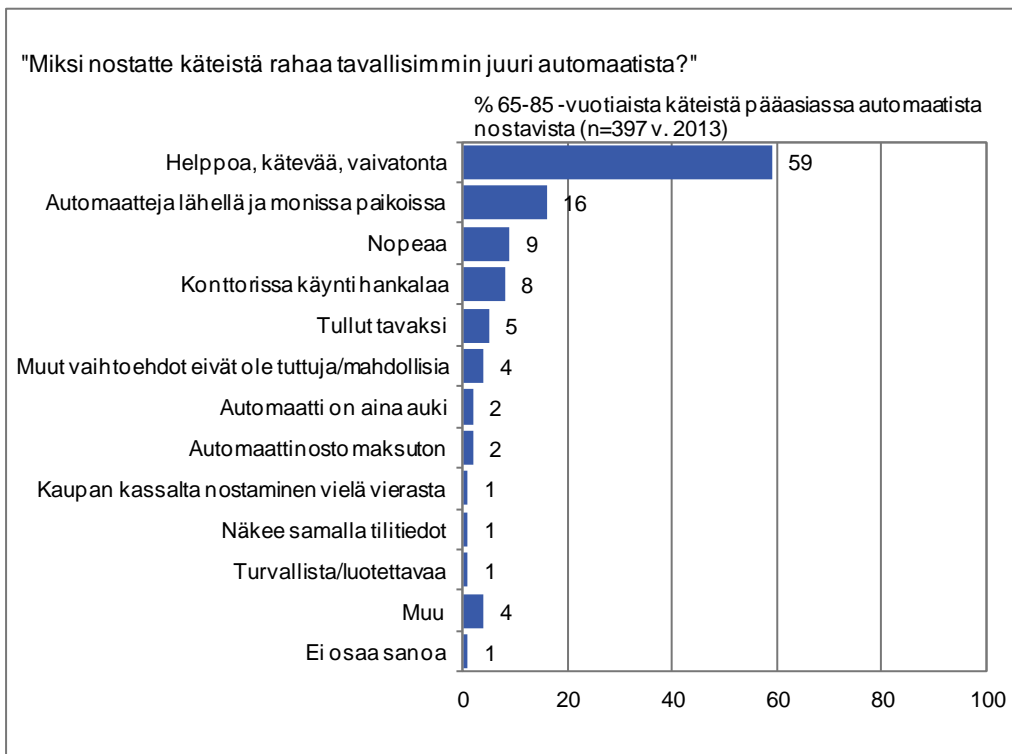

Alle 75-vuotiaat seniorit nostavat käteistä rahaa keskimääräistä tavallisemmin automaattista, osuuden noustessa 84 prosenttiin. Tätä iäkkäämmistä senioreista puolestaan keskimääräistä suurempi osuus, keskimäärin kolmannes, nostaa käteistä tavallisimmin pankin konttorista. Jos mukaan lasketaan ainakin joskus pankin konttorista nostavat, nousee osuus 75-85 -vuotiailla senioreilla 55 prosenttiin.

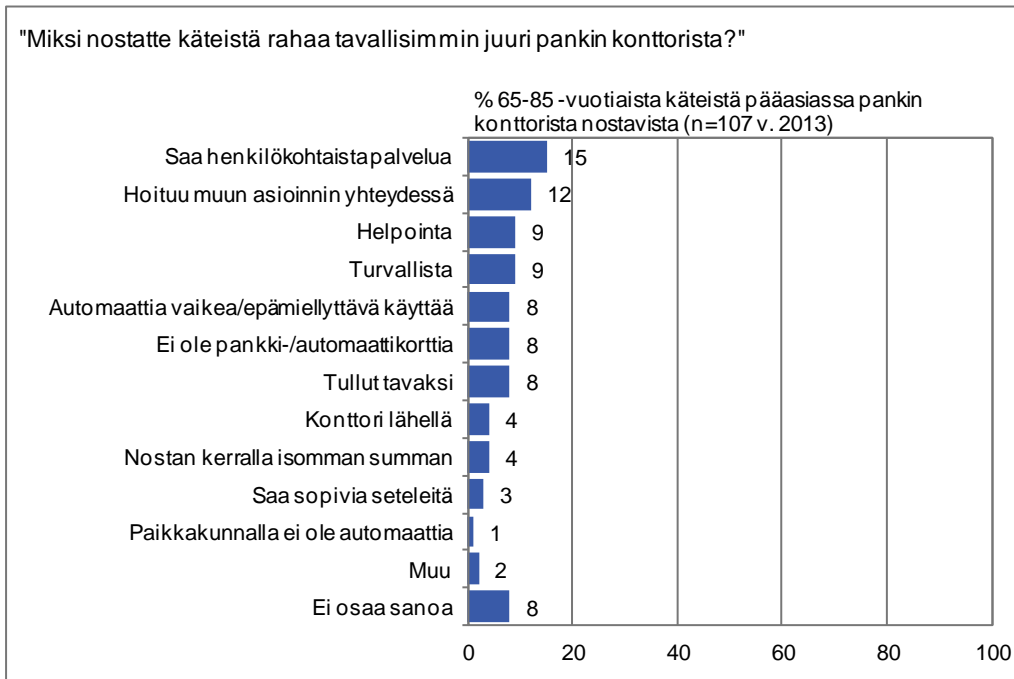
Tavallisimmin käteistä pankkiautomaatista nostavat seniorit perustelevat tapaansa sillä, että se on etenkin helppoa, kätevää ja vaivatonta. Automaatteja on myös lähellä ja monissa paikoissa. Pankin konttorista nostamista perustellaan useimmiten henkilökohtaisen palvelun saamisella tai käteisnostojen hoitumisella muun pankkiasioinnin yhteydessä.

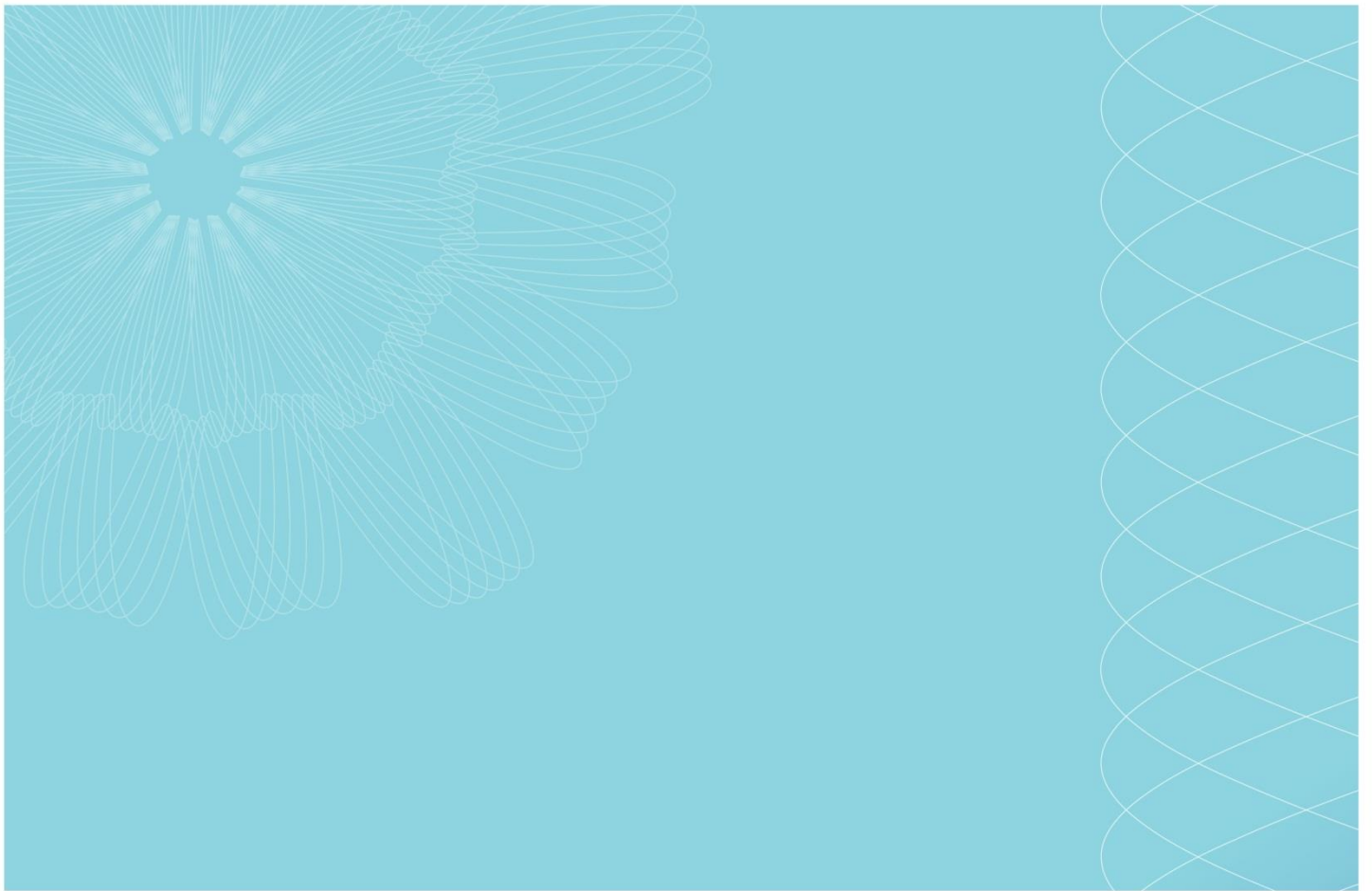
Seniorit nostavat käteistä rahaa tavallisemmin pankin konttorista kuin koko väestössä tehdään. Kaikista 15-74 -vuotiaista 90 prosenttia nostaa käteisen useimmiten automaatista, pankkikonttorista vain neljä prosenttia. Yhteensä reilu viidennes koko väestöstä nostaa pankkikonttorista ainakin joskus. Kaupan kassalta käteistä ei juuri nosteta koko väestönkään keskuudessa, vähintään joskus kaupan kassalta nostavia on seitsemän prosenttia kaikista 15-74 -vuotiaista. Perustelut käteisen nostamiselle automaatista ovat senioreilla ja koko väestöllä hyvin samanlaisia. Pankin konttorista käteisen nostamista kaikki 15-74 -vuotiaat perustelevat senioreita useammin sillä, ettei ole käytössä pankki-/automaattikorttia.

Kuvio 21a. Miksi nostaa tavallisimmin automaatista (spontaanit maininnat luokiteltuina)

Kuvio 21b. Miksi nostaa tavallisimmin pankin konttorista (spontaanit maininnat luokiteltuina)

FK | Finanssialan Keskusliitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
www.fkl.fi

FK | Finanssialan Keskusliitto

